Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5427 2/15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1903 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 25 ՌԱՄԱԶԱՆ 1321 Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5427

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրուածք պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԳԹՈՒԹԵԱՆ ԿՈՉ

Էսկիշէհիրի ողբալի հրդեհը Թէպէտ մեծագոյն մասով վաճառատուններ եւ խանութներ աւերակ դարձուց եւ հրկիզեալ տուները շատ պզտիկ թիւ մը կը կազմեն, սակայն հանգերձ շատ մը աղքատ ընտանիքներ որոնք խանութներու մէջ կը բնակէին, անպատսպար մնացին՝ իրենց կարասին ալ մոխիր դառնալով, ինչպէս հաղորդեց Քէօթահիոյ Առաջնորդը Պատրիարքարան ուղղած իր տեղեկագրին մէջ, յարելով թէ քաղքին ազգ. վարժարանն ալ պիտի փակուի ի մօտոյ եւ 350 երկսեռ աշակերտներ ուսումնազուրկ եւ թափառական վիճակի մը պիտի մատնուին։

Թէ՛ այս տեղեկագիրը եւ թէ՛ լրագրաց մէջ հրատարակուած մանրամասնութիւնները չէին կրնար անտարբեր թողուլ Պատրիարքարանը ու Վարչութիւնը։ Քաղ. Ժողովը՝ իր վերջին նիստին մէջ պաշտօն յանձնեց երկու ծանօթ ազգայիններու՝ Պատրիարքական Կոնդակով դիմում ընել բարեսէրներու եւ նպաստ հաւաքել Էսկիշէհիրի կարօտ հրկիզեալներուն համար։ Ահա՛ գերազանցապէս մարդասիրական դիմում մը՝ որուն արդիւնաւորմանը անհամբեր կը սպասեն բազմաթիւ աղքատ ընտանիքներ, ձմրան այս խստաշունչ եղանակին մանաւանդ, ուր ձիւնը եկած ծածկած է, կ'ըսեն, քաղաքը ամբողջ եւ տպրոստի նիւթական պայմանները աւելի՛ դժուարացած՝ այդ պատճառով։

Կայս. կառավարութիւնը՝ աղէտին առաջին վայրկեանէն՝ անմիջական նպաստներ հասցուց արդէն, միեւնոյն ժամանակ հրկիզեալներուն տխուր վիճակը ամոքելու համար հարկ եղած հրահանգները փութացնելով տեղական իշխանութեանց։ Մարդասիրական պարտականութիւն մը կը ծանրանայ մեր վրայ, Քէօթահիոյ Առաջնորդին տեղեկագրին եզրակացութեան համեմատ՝ օգնել ո՛չ միայն հրկիզեալ ընտանիքներուն, այլեւ դպրոցին փակման առաջքը առնել՝ դրամական կարեւոր նպաստով մը, որ անոր յարատեւութիւնը ապահովէ, մինչեւ որ քաղքին բարեկեցիկ դասը, վաճառական եւայլն, հրդեհին անմիջական վնասներէն իրենց նիւթապէս խախտած կացութիւնը չոկելով, կարենան առաջուան պէս հոգածու ըլլալ կրթական յարկին պահպանմանը։ Երեք հարիւր յիսուն աղոց փողոց մնալը պզտիկ բան մը չէ. եւ քանի մը տասնեակ ընտանիքներու աղքատանալէն աւելի գըթալաշարժ տեսարան մը կը պարզէ։ Մտաւորական փճացումի մը սկզբնաւորութիւնն է անիկա։

Այս տեսակէտով, աւելի՛ սփոփողութեան եւ աւելի՛ կարեկցութեան արժանի կը դառնայ Պատրիարքարանի անունով ըլլալիք գթութեան կոչը՝ Էսկիշէհիրի հրկիզեալներուն համար։ Տ. Մկրտիչ Վր. Աղաւնունի յաջողեր է արդէն 3000 ղրշ.ի գումար մը հանգանակել Աֆիոն-Գարահիսարի մէջ. կեդրոնը շատ աւելի մեծ գումար մը պիտի հայթայթէ անշուշտ։ Մայրաքաղաքիս բարեսէր ու բարեկեցիկ ազգայիններէն սպասուած նպաստը մէկ անգամուան համար է, առանց սակայն մոռնալու որ այդ միանուագ նուիրատուութիւնը դպրոցի մը յարատեւութիւնը պիտի ապահովէ եւ իրենց կահ կարասիներէն զրկուած խեղճ ընտանիքներու պիտի օգնէ՝ դէմ դնելու հրդեհին առաջ բերած զրկանքներուն որոնց կը մատնայ հիմայ եղանակին անողոքութիւնը։

Պէտքը նոյնչափ կենսական է որքան անմիջական, եւ խորհրդածելու ժամանակ չի ձգեր։ Մեր հարուստները միշտ բացած են իրենց քսակը ամէն բարեգործական դիմումի՝ զոր Պատրիարքարանը հայրաբար յանձնարարած է իրենց, եւ ներկայ պարագային մէջ ալ նոյն գթասրտութիւնը ու վեհանձնութիւնը ցոյց պիտի տան անշուշտ։

Տ. Ա.

ԱՒՈՒՐ ՊԱՏՇԱՃԻ ԽՕՍՔԵՐ

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ ՈՒ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

Եթէ ձախ ձեռքովս ալ գրելու վարժութիւն ունենայի, նորէն չպիտի կրնայի պատասխանները գրել այն հարցումներուն ու մասնակցիլ այն մրցումներուն որոնց կը հանդիպիմ այս օրերս թերթերու մէջ։

Աստուած իմ, ո՞րը ըսեմ, կիսկատար նորավէ՞պը, զոր ամբողջացնել պէտք է. Մառի Ցովհաննէսեանի հարցարա՞նը, որուն բան մը պատասխանելու է, ու սա տնտեսական խոշոր հա՞րցը, որուն առթած հետապնդակը ամէնէն հմայիչն է. Նորայրի բառարան մը, իբր [illegible], հրապուրիչ ամէնքն ալ։

Ու քանի որ խօսքը հարցումներու ու մրցումներու վրայ կը դառնայ, պէտք է որ լուրջ գոյն մը տալու համար գրուածքիս, կարգ մը Թուականներ մէջ բերեմ —հոգ չէ թէ սխալ ըլլան անանք— ցոյց տալու համար թէ ո՛ր աստիճան մեր լրագրութեան մէջ մտաւ այս հիւանդութիւնը. բայց... Ալպօյաճեանին չափ խելք չունիմ, կարողութենէս վեր է այդ բանը. միայն սա կրնամ ըսել որ, քանի մը տարիէն, յարգելի բացառութեամբ մը մեր լրագրութիւնը պիտի կայանայ մրցումներու ու «պլմէճ»ներու մէջ...։

⁂

Քսանըհինգ մեթր հեռուէն կարդացուելու աստիճան խոշոր գրերով մրցումի մը կամ հարցարանի մը յայտարարութիւնը կը տեսնէք, որուն տակը անհագին բառերով սատր պարգեւներ խնդրելը, առաջ գալիք օգուտը կը կարդանք. մէկդի դրէք ձեր անունը հրատարակուած տեսնելու համար անոր մասնակցելու մարմաջը, ու պիտի տեսնէք որ ասոնք կը ծառայեն սխալ հանելու այն հին առածը որ կ'ըսէ. «ուրագը իր կոթը չի տաշեր»։

Եթէ այս առածը ստեղծող մարդը ողջ ըլլար, ու տեսնէր սա տեսակ հարցում մը. կարդացա՞ծ էք, թէ ոչ. եթէ այո՛, ինչո՞ւ. եթէ ո՛չ, նորէն ինչո՞ւ. դրամօժիտ առի՞ք. քանի՞ զաւակ ունիք. երջանի՞կ էք. եթէ այո՛, ինչո՞ւ. եթէ ո՛չ, ինչո՞ւ. ապահով եղէք որ մարդը նա պիտի կենար այս առածը ստեղծելէ։

Ու գիտէք ի՞նչ եղաւ այս հարցարանին պատասխաններուն արդիւնքը. իմացանք որ Տիվրիկցի հացագործ մը կայ եղեր, որ ութը զաւակ ունի եւ երջանիկ է, ի՞նչ ընենք. Աստուած աւելցնէ երջանկութիւնը...։

Ու արդէն ի՞նչ կարելի է սպասել այդ տեսակ հարցումներէ. կ'ուզես մասնակցիլ. եթէ ամուրի ես, ամուսնացած մը կը ձեւանաս. ու թուղթ մը կը թխես, ամուսնացածը ամուրիի տեղ կը դնէ ինք զինքը, ու բան մը կը գրէ, եւ բերանը կոթ հասած մըն ալ, որ մէկ երջանիկ յօդուած գրած է, մէջ կը նետուի, բաներ մը կը ձգբռտէ, ու ամէնքն ալ կը հաւնին, սկսելով թերթին խմբագրութենէն...։

Եւ սակայն, չեմ կրնար չհիանալ այն շաբաթաթերթին խմբագրութեան վրայ, որ յանդգնութիւնը ունեցաւ բացէ ի բաց հասկցնելու որ այդ տեսակ մրցումներու մէջ «առիւծին բաժինը» կ'ուզէ իրեն վար դնել, ու ասոր համար, մուտք մը սահմանեց, հինգ ղրշ. մրցումի դաշտին վրայ. զովելի նպատակ ու հիանալի toupet...։

Ասոնք ամէնը ո՛չ պատմութեան կը վերաբերին, ներկային նայինք։ Սա կէսը գրուած նորավէպը ամբողջացնելու ճիգեր մը կ'ընէք, կ'ուզէք մասնակցիլ ատոր՝ յաջողելու եւ անուննիդ հրատարակուած տեսնելու փափաքով. իմ մասիս, նոյն իսկ եթէ վստահ ըլլայի որ ատոր մէջ յաջողելով անունս մինչեւ հարաւային Ափրիկէ պիտի տարածուէր, լսուէր, չհատկը ըսելով չպիտի զիջանէի գրածս ենթարկել քննութեանը մէկու մը, որ իր հրաշակերտ (?) նորավէպերէն մէկուն մէջ «կառքով պտոյտներ կ'ընէինք անկոխ անտառներու մէջ» կը գրէ...։

Ո՞րքան հետաքրքիր էի այդ անկոխ անտառին տեղը իմանալու, արշաւօրէն մտնելով կարելի՞ է շրջաններ ընել անոր մէջ. «խըլլանէ՛թ» մի պահեր, տեղը ըսէ ի՛նչ կ'ըլլայ։

Ասանկ անիմաստ հարցումի, մրցումի, տարբեր քննիչ մը չէր սպասուեր։

Սա Մառի Ցովհաննէսեանը՝, ու իր հարցարանը, մի՛ խօսիք շատ, բան մը կ'ըլլամ. արդէն Մառի անունին տկարութիւն մը ունիմ. անմիջապէս մաքիս կը պատկերացնեմ աղուոր, չքնաղ ձեռք, գրել կարդալ գիտցող, դաշնակ զարնող, դրամօժիտ ունեցող նազելի աղջիկ մը։

Վրաս կը խնդաք, երբ ըսեմ որ քիչ մնաց Մառի Ցովհաննէսեանին ձեռքը պիտի խնդրէի...։

Հրապարակին վրայ նոր բացուած առեղծուած էր Մառին. ամէն կողմէ ենթադրութիւններ կ'ըլլային. այսինչն է, — չէ ուրիշ մըն է, ես ի՛նչ գիտնամ. ու մինչ այս խօսքերը կ'ըլլային, ես չէնքով նորէնքով կը սիրահարէի ատոր. ու երբ օր մըն ալ օրաթերթի մը մէջ կարդացի իր մէկ յօդուածը, որուն մէջ երդում ըրած կ'ըլլար՝ հաստատելու համար թէ աղջիկ է, ու նոյն իսկ կլորիկ գումար մըն ալ գրաւ կը դնէր, ալ լմնցաւ։

Ծիրդ սանկ մը պէտք է ինծի, կը կրկնէի, աղուոր յօդուածագիր... չորաճճի, նուազ հասկցող, եւ կուտ ալ ունի, հիանալի...։

Ու անոր ձեռքը խնդրող «ըզը» տալէս առաջ լրագրին.— որովհետեւ art nouveau է լրագրի մէջ այդ տալը աղջիկ ուզելու համար,— բացուեցայ մեծ մօրս ու ամէն ըսի անոր...

— Բա խոնթ ես եավրում, ակեաղ մի կախեր անանկ վոթկածներու. ճեմ էս անանկ «խաղէթաճի» հարս չեմ ուզեր, պոռաց երեսիս։

Ու եթէ ձեռքը չխնդրեցի, մի կարծէք որ մեծ մօրս խօսքը մտիկ ընելով էր, ո՛չ. մենք անանկ բաներ չենք բռներ, —նորելուկներս,— ատոր դրաւ չունէի որ կարենայի ձեռքը խնդրող ազդը տալ...։

Ու հիմակ որ Մառիին տակ ծածկուած սա Մըրիճանը ճանչցայ, որքա՛ն ուրախ եմ, այդ առաջարկը չընելուս, որովհետեւ վրաս բաւական խնդացնել պիտի տայի, հէ՞..., ժամն ազատեցանք...։

Անցին, առտուան թերթ մը, ձայնը կը բարձրացնէր ու կը քննադատէր Փրանսայի օրագրողները, որոնք իրենց բացած մըրցումներով կը սկսին իրենց ընթերցողները ցոյցնի հաւրիկներ համբելու, ինք ալ, քանի մը օրէն, համբաւաւոր տնտեսակա՞ն թէ անտեսագիտական հարց մը կը նետէր մէջտեղը, ու առատաձեռնօրէն կը խոստանար իբր մրցանակ Նորայրի բառարան մը։

Յարգելով բացառութիւնը շաբաթաթերթի մը, որ իր սիւնակները բացաւ կարեւոր հարցի մը համար, ըսէ՛ք տեսնեմ, ի՞նչ կ'արժեն «Ինչպէս կը գրեմ նորը», «կիսկատար» նորավէպերը, զորս ամբողջացնելու է, Մառի Ցովհաննէսեանի հարցարանը։

Ինչպէս կ'ըսէի յօդուածիս սկիզբը, ասոնք կը ծառայեն հաստատելու որ այն մարդը որ «Ուրագը իր կոթը չի տաշեր» ըսեր է, ապուշին մէկն է.

Եւ եթէ ըսեն որ իրենց օգուտ, ծնելիք տեղեկութիւններէ եւ հանրութեան համար էական խնդիրներ լուծելու փափաքէն մղուած կ'ընեն այդ բաները, բնա՛ւ մի հաւատաք. ու ըսէ՛ք ատոնց.

— Բարեկամներ, ձեր խաչն ու մամը ձեզի, մեր ժամը մի՛ գաք։

ՔԱՄԷԼԻԱ

Բերա

ԼԵԶՈՒԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Հելլէն դպրութեան ամէնէն փառաւոր դէմքերէն մէկը, Էսքիլ, որ Մարաթոնի, Սալամինայի ճակատամարտերուն մէջ նշանաւոր հանդիսացած է եղեր, աւելի մեծ հռչակ եւ յարգ ստացած է իր թատերական երկերով, եւ իրաւամբ հելլէն թատերգութեան հայրը նկատուած։ Ու երբ իր Օրէսդը ռամկական յանարէնով մը ներկայացնելու փորձ կ'ըլլայ անցեալ տարի Աթէնքի մէջ, ամբողջ ուսանող եւ հարկաւոր դասը կ'ոտնուի, ամէն ոք զայրոյթ կը զգայ եւ հելլէն մամուլն ալ խստիւ կը քննադատէ ու կը բողոքէ։

Այս ընդդիմութեան պատճառը ինքնին բացատրելի է, այսինքն հելլենական ազգի բանիմաց մասը չուզեր որ իր նախնի գրական փառքը կազմող գործերէն մէկը խորթ բառերով, կարգ մը բարբարոսութիւններով (գրականութեան մէջ barbarisme կը կոչուին անհարկի եղած նորութիւններն ու օտարութիւնները) եւայլնով լեցուն ռամկօրէն աղաւաղուած յանարէնի մը վերածուի։

Առաջին շարժումը չէ ասիկա. քիչ առաջ ուրիշ մըն ալ տեսանք Աթէնքի մէջ, Աւետարանի թարգմանութեան առթիւ։ Ս. Գրքի անունը կրօնական գոյն մը կու տար խնդրին, թէեւ, ինչպէս ժամանակին հայ մամուլն ալ մանրամասն բացատրեց, կրօնականէ աւելի լեզուի խնդիր էր։ Հելլէն ազգը այժմ ունի հին յանարէնը եւ նոր՝ երկուքն ալ գրական լեզուներ. կարգ մը օտար երկիրներու մէջ ուսում առած անձեր, որոնք ասոնցմէ ոչ մէկուն հմուտ են եւ ոչ միւսին, կ'ուզեն երրորդ մը հնարել կամ երրորդ մը գրական լեզու ընել, այն է ռամկօրէնը, ժողովուրդին հասկնալի ըլլալու պատրուակին ներքեւ։ Բայց ո՞ր տեղի ժողովուրդին, քանի որ ռամկականը ամէն տեղի, գաւառի եւ մինչեւ իսկ քաղքի թաղէ թաղ կը փոխուի, եւ ասկէ զատ զուրկ է բացատրելու այն ձեւերէն ու կատարելութիւններէն զորս կրնայ ունենալ գրական լեզու մը. ըստ որում գրական լեզու մը յօրինուած, կազմուած, յղկուած կնքուած լեզու մըն է վարպետներու կողմէ, որոնց բացատրելու ձեւերը խօսքերը եւ մինչեւ իսկ պարբերութիւնները իբր պարզ բառեր, հետզհետէ գոց կը սերտուին, կ'ընդօրինակուին, կը քաղուին իրենց հետեւողներու կողմէ, եւ այսպէս հետզհետէ լեզուն զարգացում ու կատարելութիւն կը ստանայ։

Ամէն պարագայի մէջ՝ գրական լեզուն յարգելի է, եւ ահա այս լեզուն է որ Աթէնքցիք անվթար պահել կ'ուզեն, հինն ըլլա՛յ կամ նորը, որովհետեւ նոր լեզուի մասին իսկ անհեթեթ դատաւորներ կան թէեւ, բայց ասոնք, իրենց դասին աւելի այժ տալու համար, առերեւոյթս ծայրայեղ կ'ըլլան, քանի որ իրենց ձայնակիցներ չունին եւ չեն կրնար հանդուրժել լսելու ռամիկ լեզուն, որ յանարէնէն ըլլալէ շատ հեռու է, ինչպէս մեր ռամկականը։

Այսպիսի լեզուական խնդիր մը առջեւ ալ մենք կը գտնուինք. հին լեզու մը ունինք, գրաբարը, նոր մը՝ աշխարհաբարը։ Երկուքն ալ գրական լեզուներ, որոնցմով քիչ շատ ամէն ինչ կրնանք բացատրել. իսկ թէ ասոնք բաւ չըլլա՛ն, նոր մըն ալ առաջ կուգայ, նոր մը որ եթէ բոլորովին ռամկական չէ, աշխարհիկ ալ չէ, այն լեզուն չէ զոր մեր գրողներէն կարողները կազմեցին, զտեցին, կոկեցին, ազնուացուցին եւ հասուցին կատարելութեան մը. գրեթէ անգործածելի դարձած գրաբարէն ետք՝ մեզի պէտք եղած գրական լեզուն սա էր եւ ունեցանք ալ. հիմա ի՞նչ հարկ ստեղծել երրորդ մը, որ նախորդ լեզուներէն կը հեռանայ բոլորովին, ո՛չ օրէնք ունի, ոչ կանոն, մէկ խօսքով կատարեալ լաբիւրինթոս մըն է։ Իրաւ է որ այն աշխոյժը, եռանդն ու թափը, որով սկսաւ այդ լեզուն մշակուիլ, ոմանց գովելի դիտաւորութեանց ու գանգատներու վրայ ժամանակի մը համար կանգ առաւ։ Այսպէս հիմա մեր գրական լեզուն մէջ ի՞նչ կը տեսնուի։ Բացարձակ քմահաճոյք մը, որով յետին նորեկն իսկ լեզուի յօրինիչ մը կը դառնայ եւ ուզած ձեւով, կանոնով, օրէնքով կը գրէ, կը կերտէ ու շարադրէ։

Օրինակներ ամէն օր կը տեսնենք. մանրամասնութիւններու մէջ մտնել չեմ ուզեր։ Միայն պարագայ մը յիշել կը բաւէ, enseignement բառին համապատասխանող բառ մը չէր կրցած գտնել օտարածագիր մը, եւ ուսում, ուսուցում, կրթութիւն բառերը իրարու խառնելով անիմաստ բառ մը շինած էր։ Շիտակը ըսելով, եթէ այդ խնդրի մասին Փրանսերէն քանի մը տող բան արդէն կարդացած չըլլայի, կ'երդնում որ այդ երկար յօդուածէն բան մը չպիտի հասկընայի։ Ասկէ զատ ոչ միայն առօրեայ թերթերու, բայց ինչպէս Թողարինք հանդէսներու, որոնք անխտիր խնամուած ոճով ու լեզուով գրուած պէտք է ըլլան, որովհետեւ շաբաթը կամ 15 օրը անգամ մը պատրաստուած գրուածի մը համար, որուն վրայէն ալ քանի անգամ անցուած է, մարդ չի կրնար այնքան ներողամտութիւն ցոյց տալ որքան առօրեայ թերթերու։

Ո՛ւր որ ալ դառնանք, լեզուական կատարեալ խառնակութիւն մը կը տեսնենք մեր գրականութեան մէջ, որովհետեւ ամէն ոք ուզածին պէս կը գրէ եւ ոչ ոք ալ կը քննադատէ կամ կը բողոքէ։

Եւ ի՛նչ որ ամէնէն աւելի ցաւալի է, սա է թէ կարծես աւելի կարեւորութիւն ունի Կազմական Կանոնագիրը քան լեզուն. կը կարծենք թէ կանոնագիրը լեզուի պահպանման համար շինուած է, բայց երբ լեզուն առաթուր կը կոխուի, ո՛չ ոք կը խօսի, իսկ երբ մէկը կազմական Կանոնագրի դէմ քար նետէ, իսկոյն ուսուցչապետը իր թղթապանակը չալկած՝ մէջ կը նետուի անկէ եւ Աքիլլէսեան մահացու նետեր միայն հանելու կը ճգնի, Կազմական Կանոնագիրը իմս է ըսելու համար։

Բայց բարեկամ, աւելի սոսկ ուսուցիչներ իսկ այդպէս կանոնագիր մը կըրնան յօրինել. Փրանսերէն, գերմաներէն կրթական կանոնագիրներ, ծրագիրներ չեն պակսիր, ինչո՞ւ կ'ուզենք որ ամէն խնդիր մենք մեր մէջ լուծենք եւ ամէն ինչ մենք հեղինակած ըլլանք. արդէն ամէն բան մեզմէ առաջ սերտողներ, վիճողներ եւ որոշողներ կան։ Եթէ միջավայրի եւ պարագայի յարմարութեան խնդիրները կան, երկու փարայի խելք ունեցողն ալ այդ մասին պէտք եղածը կրնայ ընել. այսինչ կամ այնինչ կանոնագրի նախաձեռնութիւն ցոյց տալը աւելորդ է, ամէնէն կարեւորը լեզուի խնդիրն է։

Իզմիր ԱՏՈՄ

Արտաքին Լուրեր

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Խորհրդարանին մէջ. — Պ. Ֆոն Սթէնկէլի սկզբնաւորութիւնը. — Կեդրոնի կաթոլիկ կուսակցութիւնը. — Պ. Պէպէլի քննադատութիւնները. — Ֆոն Պիւլով կոմսին պատասխանը։

Պերլին, 9 դեկտ. — Գերմանիոյ ելմտական նոր նախարար Պ. Ֆոն Սթէնկէլ, ցաւ յայտնեց թէ իրեն չի վիճակիր կատարելապէս գոհացուցիչ ելմտացոյցով մը ներկայանալու Ռայխսթակին, Ժողովին։ Յայտարարեց թէ չնախատեսուած ծախքերը 8,750,000 մարքի բարձրացած են, եւ թէ 1903 ի տարեշրջանը պիտի փակուի քսան միլիոն մարքի բացով մը։ Յայս յայտնեց թէ 1904 ին աւելի նպաստաւոր արդիւնքներ ձեռք պիտի բերուին։ Ելմտական նոր նախարարը յետոյ պարզեց ելմտական բարենորոգմանց իր ծրագիրը։ Յետոյ խօսեցաւ կեդրոնի կուսակցութենէն Պ. Շփանէր, արտասանելով ճառ մը որ երեք ժամու չափ տեւեց։ Ատենաբանը, մաքսերը [illegible] մեղադրելու համար, գիտել տուաւ թէ Գերմանիա տեսակ մը ճգնաժամի մէջ կը գտնուի, որ պէտք է մտածել տայ կառավարութեան եւ զայն մղէ խնամով մշակելու յարաբերութիւնները։ Պ. Շփանէր ներքին կացութեան մասին ալ քանի մը պահանջատու կարծիքներ յայտնեց։ Ըսաւ թէ ելմտական գործերը պէտք եղածին պէս չեն վարուիր. նաեւ ըսաւ թէ, հակառակ ելմտական նախարարին ըսածներուն, չի կարծեր որ նոր տուրքեր անխուսափելի ըլլան։ Երեսփոխանը յարեց թէ զինուորական ենթասպաներու արարքը իրենց ստորադասեալներուն նկատմամբ, եւ ընդհանուր դժգոհութիւնը պարտաւորած են կաթոլիկ կուսակցութիւնը որ իր ընթացքը չփոխէ նախարարութեան հանդէպ, որպէս զի գործուածներու քննադատութիւնը միայն ընկերվարական կուսակցութեան մենաշնորհը չմնայ։ Պ. Շփանէր մանրամասնօրէն պարզեց ենթասպաներու անպատշաճ արարքը զինուորներու հանդէպ, ինչ որ յայտնի եղաւ Պրուսիոյ անգամ մը [illegible] հրատարակութեամբը, որուն հետեւանքով Պրուսիոյ [illegible] դատապարտուեցաւ։ Կաթոլիկ երեսփոխանը յայտարարեց թէ պատերազմական նոր նախարարը պէտք է արմատախիլ ընէ չարիքը. նաեւ ջնջէ այն անբարոյացուցիչ պերճանքը, զոր ձեռնհաս անձեր մատնանիշ ըրած են, եւ որ շատ վնասակար է բանակին համար։ Պ. Շփանէր մէկ ժամ խօսեցաւ զինուորներուն եղած խոշտանգումներուն վրայ, որոնց հետեւանքով կա՛մ խեղանդամ կ'ըլլան եւ կամ անձնասպան։ Յիշեց այդ մասին եղած դատերը եւ տրուած պատիժները։ Ատենաբանը յայտարարեց որ կաթոլիկ կուսակցութիւնը չի հաւանիր լեհական նահանգներու գերմանացման համար հետեւուած քաղաքականութեան. ըսաւ յայտնեց թէ Ալզաս-Լորէն, որուն նկատմամբ կ'ըսուի թէ գերմանական է, տակաւին բացառիկ դրութեան տակ կը գտնուի եւ դեռ Նաբոլէոնեան հրամանագրերով կը կառավարուի։ Կաթոլիկ երեսփոխանը յայտարարեց թէ իր կուսակցութիւնը նորէն կ'առաջարկէ Յիսուսեաններու դէմ եղած օրէնքները ջնջել։

Պերլին, 10 դեկտ.— Ընկերվարական կուսակցապետ Պ. Պէպէլի ճառը, ամէն առթիւ պէս, խիստ քննադատութիւն մըն էր զինուորականութեան եւ նաւատորմին յաւելման, որուն հետեւանքը կը նկատէ ելմտացոյցին բացը։ Պ. Պէպէլ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (86)

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Ը.

Կոմսուհիին կեանքը կախում ունենալ կը թուէր Օր. Անտրիմանի պատասխանէն։ Տրտմութեամբ կը սպասէր, ձեռքերը դողդողջուն, աչքերը թաթաւուն՝ արցունքներու մէջ, որոնք պատրաստ էին հոսելու։ Որովհետեւ մանկամարդ աղջիկը լուռ եւ յուզումնալից էր կոմսուհիին կրած այդ տառապանքին առջեւ, որուն հեղինակն էր ինք, այս վերջինը ըսաւ.

— Աստուծոյ սիրոյն համար, արիութիւնը ունեցէք ամէն ինչ ըսելու ինծի։ Ձեր եւ իմ միջեւ, Լիւսի, գաղտնիք մը կայ, որուն պէտք է տեղեակ ըլլամ։ Զաւկիս պէս վարուեցայ ձեզի հետ. ծանօթանալուս առաջին վայրկեանէն սկսեալ ճշմարիտ զօրով մը սիրեցի ձեզ, ուստի անկեղծութեամբ փոխարինեցէք զայն։ Շատ խօսք ընելու պէտք չկայ, որպէս զի ըմբռնեմ ձեր բառերուն իմաստը... կը տառապիմ, տարաբաղդ եմ. կրնաք շատ բան ընել ինծի համար... կը խնդրեմ որ միակ բառ մը արտասանէք, բայց վճռական ու անդարձ...

Մէկ վայրկեանի մէջ, անցած օրերու յուշքը պատկերացաւ Լիւսիի մտքին առջեւ։ Շատ յստակօրէն ըմբռնեց թէ տիկին տը Ֆոնթընէյի ասպնջականութիւնը ընդունելով պարտքեր սահմանած էր անոր հանդէպ։ Անշուշտ իր որոշումը ազատօրէն չէր տրուած, եւ կոմսուհիին ներկայութեանը գտնուելէն ի վեր, կարգ մը զիջողութիւն ընելու ստիպուած էր, որոնք կատարեալ հպատակութեան վիճակի մը մատնած էին զինքը։ Միշտ ուրիշներու հանդարտութիւնը ապահովելու համար, իրենը վրդովելու հարկադրուած էր։ Ու հիմա, մանուածապատ պարագաներու մէջ բանտուած, ամէն առնէ աւելի ծանրակշիռ դժուարութեանց առջեւ կը գտնուէր։ Մէկ վայրկեանի մէջ պէտք է տար իր որոշումը, առանց վարանումի ցոյց տալու։ Կարելի՞ բան էր։

Իր մտքի շփոթութեան մէջ՝ Լիւսի ուզեց ժամանակ վաստկիլ, ո եւ է բան չձգել դիպուածին, դիմադրել այն փորձութեան, որով կ'ուզէր ամէն ինչ խզումով վերջացնել, առանց հաւանական հաշտութեան։ Ջերմութեամբ կը զգար իր խիղճը։ Գէշ բան մը ըրած չունէր բնաւ։ Ինչո՞ւ համար եկած էին զինքը խառնել իր առանձնութեան մէջ։ Բոլոր այդ անձերը ի՛նչ կ'ուզէին իրմէ, որ այդ աստիճան իր ետեւէն ինկած էին։ Արման, Բօլ, Մինա, ամէնքն ալ կը ջանային զինքը չարչարել, իր անկախութիւնը չքացնել, որուն պահպանման մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայէր։

Կը բաւէր բառ մը արտասանել, խզելու համար այն կապերը՝ որոնց մէջ կաշկանդուած կը զգար։ Այդ կապերը ձեւացած էին աշխարհիկ պատշաճութենէ, ընկերական նախապաշարումներէ, գձձութիւններէ, փոքրոգիութիւններէ, որոնք նողկանք կ'ազդէին անկաշկանդ ու վայրի Լիւսիի։ Բայց այդ բառը անօգուտ պիտի դարձնէր այն ջանքերը, որոնց նուիրած էր ինքզինքը, կոմսուհիին երջանկութիւնը ապահովելու համար։ Փրկութեան այդ բովանդակ գործը, զոր անհրաժեշտ դատած էր, հիմա կը փճացնէր բոլորովին։ Տիկին տը Ֆոնթընէյի գաղջ եւ փափուկ բարութեան յիշատակը ամոքեց Լիւսիի սիրտը, եւ ինքզինքը բռնադատելու արիութիւնը տուաւ անոր։ Անգամ մըն ալ իր անձնուիրութեան եւ հպարտութեան զոհաբերումը ըրաւ այդ ազնուական կնոջ։ Խաբեց զայն, անմիջական վիշտ մը պատճառելէ խուսափելու համար։

— Կ'ուզէք զիս բռնադատել, ամուսնութեան խոստում ընելու, ըսաւ Լիւսի մեղմօրէն։ Է՜հ ուրեմն գոհ եղէք. Պ. տը Բրավոնի խնդիրքը չեմ մերժեր։ Թո՛ղ հաճի թոյլ տալ ինծի, եւ քանի որ իմ ազատութիւնս անպատճառ պիտի կապեմ, ձեր խօսքին համաձայն, նշանակութիւն չունի այդ ամուսնին այս կամ այն անձը ըլլալը։

— Կը թոյլատրէ՞ք այդ բանը պաշտօնին ըսելու, հարցուց կոմսուհին, հազիւ հաւատք ընծայելով այդքան բարեբաստիկ եզրակացութեան մը, այնքան բուռն տեսակցութենէ մը յետոյ։

— Կը թոյլատրեմ, բայց ոչ վաղայաջորդ օրէն առաջ։ Կ'ուզեմ այս երիկունը իմ տրամադրութեանս տակ ունենալ՝ իր կնահաճոյական յարձակումին պատրաստուելու համար։

Լիւսի կը խնդար այս խօսքերը ըսած ատեն, ու կոմսուհին զգաց որ իր սիրտը կը հանդարտէր։ Հաւատալու այնքան պէտք ունէր որ բնաւ տարակոյս չունեցաւ մանկամարդ աղջկան խօսքերուն վրայ։

— Լա՛ւ, վաղայաջորդ օրէն առաջ բան մը չեմ ըսեր պաշտօնին։ Բայց սիրելի զաւակս կը խնդրեմ որ տեսնէք Բօլի յառաջացումներն ու անոր իր թեթեւ թերութիւնները... Ամրապնդեցէք այն կապերը՝ որոնք մեզի կը միացնեն ձեզ։ Ընկերութեան մէջ ապահովեցէք ձեր դիրքը, ուրախացուցէք մարդ մը որ ձեզի համար միայն պիտի ապրի. ուրիշներուն ուրախութիւն պատճառել, ահա ամէնէն քաղցր բանը կեանքի մէջ։

— Գիտեմ, ըսաւ Օր. Անտրիման ծանր շեշտով մը։

— Գալով ինծի, որ քիչ մը չարչարեցի ձեզ, հաւանութիւննիդ առնելու համար, շնորհակալութիւնս կը յայտնեմ... Օ՜հ, բոլորովին սրտանց։

Ջղջղումի փափուկ զգացումով մը Լիւսիի մօտեցաւ Տիկին տը Ֆոնթընէյ, իր թեւերուն մէջ առաւ զայն, ու տաք շրթունքները դրաւ մանկամարդ աղջկան ճերմակ ճակտին վրայ, իր բովանդակ երախտագիտութիւնը յայտնելով գրկախառնումի մը մէջ, ու առանց խօսք մը ընելու, դուրս ելաւ։

Երբ մինակ մնաց, Լիւսի սկսաւ խորհիլ։ Լմնցած էր ամէն բան. իրեն անկարելի կը թուէր Տիկին տը Ֆոնթընէյի հետ մտերմօրէն բնակիլ։ Ամէն բանէ առաջ կ'ուզէր ինքզինքին տէրը ըլլալ, եւ եթէ երբեք տեղի տուած էր կոմսուհիին թախանձանքներուն, անոր բռնակալութենէն ազատելու համար էր, որ կ'ուզէր չհամակրած մէկ մարդուն հետ ամուսնացնել զինքը։ Բայց իր անկախութեանը տիրանալու համար, պէտք էր մեկնիլ, թէեւ այդ ընթացքով խոստովանած պիտի ըլլար թէ իր վրայ ծանրացած կասկածները հիմնաւոր էին։ Պիտի կրնա՞ր այդ հերքումը տալ ինքզինքին։ Պիտի ուզէ՞ր ամէնատխուր դատումներու, զրպարտութեանց ենթարկուիլ, մէկ խօսքով կարելի մատնուիլ։ Ինչո՞ւ համար սակայն։

(Շարունակելի)

բոլորովին մերժեց ելմտական նախարարին առաջարկած Ելմտացոյցի բարեփոխումները, ըսելով որ պէտք չէ զլանայ Խորհրդարանին առանձնաշնորհումներուն ելմտացոյցի խնդիրներու մասին։ Պ. Պէպէլ յարեց թէ կաթոլիկ երեսփոխանները հիմա կը քննադատեն ներքին ու արտաքին կացութիւնը, սակայն պատասխանատուութիւնը իրենց վրայ կը մնայ, վասն զի մինչեւ հիմա իրենք էին քուէարկողները՝ միջազգային քաղաքականութեան բոլոր ծախքերը։ Ընկերվարական երեսփոխանը յայտարարեց թէ 154 միլիոն մարք սպառեցան թնդանօթները փոխելու համար եւ թէ հիմա կ՚ըսուի թէ այդ պարագան աննպաստ արդիւնքներ տուած է, որով պէտք է նոր թնդանօթներ շինել։ Ատենաբանը յարեց թէ մաքսային քաղաքականութիւնը որ այնքան ծեծուեցաւ անցեալ տարի, մեծամեծ դժուարութիւններ պատճառեց կառավարութեան՝ առեւտրական դաշնադրութեանց կնքման համար։ Մաքսային սակացոյցը Պ. Չէմպըլէնի օգտակար եղաւ։ Ռուսիա չուզեր կնքել առեւտրական այն տեսակ դաշնադրութիւն մը որ իր արմտիքները դուրսը կը թողու, թէեւ ամէն հաճոյակատարութիւն կ՚ըլլայ Ռուսիոյ։ Պ. Պէպէլ քննադատեց Պրուսիոյ ոստիկանութեան հաճոյակատարութիւնները Ռուսիոյ հանդէպ։ Նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսը պատասխանեց Պ. Պէպէլի քննադատութեանց եւ սրամիտ խօսքերով ընդհանուր ծիծաղ շարժեց։ Նախարարապետը ծաղրեց Տրէզտայի ընկերվարականներուն համաժողովը, նկարագրեց նոյն կուսակցութեան երազած ապագայ Ընկերութիւնը։ Ժողովին մեծամասնութիւնը ծափահարեց Ֆոն Պիւլով կոմսը։ Նախարարապետը յարեց.

«Եթէ ինծի հարցնէին թէ ինչու համար Պ. Պէպէլ չուզեր Միլլերան մը ըլլալ, ինչ որ միջոց մը պիտի ընծայէր իրեն ընկերական կազմակերպութիւնը յառաջդիմել տալու համար, պիտի պատասխանէի թէ Պ. Միլլերան բոլորովին երկրասիրական զգացումներով տոգորուած է, մինչդեռ Պ. Պէպէլ միշտ կը յայտարարէ թէ այդ կէտին վրայ չի կենար։ Վստահ եղէք որ Պ. Միլլերան եթէ Գերմանիոյ մէջ ըլլար, Պ. Պէպէլէն զատ ոչ ոք գաւազաններ պիտի դնէր անոր կառքին անիւներուն մէջ։ Տրէզտայի համաժողովէն ետքը այդ մասին որ եւ է տարակոյս չի մնար։»

Նախարարապետին այն յայտարարութիւնը թէ պիտի մաքառի ընկերվարականներու փորձերուն դէմ, որով կ՚ուզեն իրաց հաստատեալ կարգը խանգարել, աջակողմի կուսակցութեան սիրտը շահեցաւ, վասն զի այդ կուսակցութիւնը մինչեւ հիմա կ՚ըսէր թէ Ֆոն Պիւլով կոմսը ընտրութեանց առթիւ բան մը չէ ըրած ընկերվարական կուսակցութեան դէմ։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ

Ելմտական նախարարին տեղեկագիրը. — Երեսփ. Ժողովին մէջ. — Ելմտական կացութիւնը. — «Քոնվերսիոն»ի ծրագիրը։

Հռոմ, 9 դեկտ. — Իտալիոյ ելմտական նախարար Պ. Լուծաթի, այսօր, կարդաց ելմտական ծրագիրը ստուար բազմութեան մը առջեւ։ Ծանոյց թէ 1902-1903ի տարեշրջանը 63,713,000ի հասոյթի առաւելութիւն մը ունի՝ երկաթուղիներու եւ Չինու մէջ զինուորական ու նաւային ծախքերը եւ հանրային պարտքի տոկոսը ու գլխաւորները հատուցանելէ ետքը։ Պ. Լուծաթի ըսաւ թէ 1903—1904ի տարեշրջանին համար հասոյթի վեց միլիոն Ֆր.ի առաւելութիւն մը կը գուշակուի հաշուի առնելով նաեւ երկաթուղիներու շինութեան եւ Չինու զինուորական ու նաւային ծախքերը եւ հանրային պարտքի գլխաւորը։ Պ. Լուծաթի յետոյ խօսեցաւ «քոնվէրսիոն»ներուն վրայ եւ ծանոյց թէ ետ կ՚առնէ իր նախորդին կողմէ ներկայացուած ծրագիրը՝ «քոնվէրսիոն»ի բոլոր ձեւերուն վրայ եւ անոր տեղ կ՚առաջարկէ ուրիշ ծրագիր մը՝ միայն հարիւր չորս ու կէս տոկոսաւոր պարտաթուղթերուն տոկոսը հարիւրին 3 ու կէսի ջնջելու համար։ Յայտարարեց նաեւ թէ հարիւրին հինգ տոկոսով պարտաթուղթերը հարիւրին երեքուկէսի ջնջելու ծրագիրը այն ատեն պիտի ներկայացնէ Խորհրդարանին, երբ այդ նպատակին հասնելու բոլոր միջոցները պատրաստած ըլլայ։ Ելմտական նախարարը ըսաւ թէ հարիւրին 4 ու կէս տոկոսով պարտաթուղթերուն «քոնվէրսիոն»ը դժուարութիւններ չունի ոչ միայն իր ներքին հանգամանքովը, այլ նաեւ անոր համար որ զայն կազմող 1,300 միլիոն Ֆր.էն 200ը միայն կը ներկայացնեն գործողութեան ազատ մասը։ Ելմտացոյցը առկէ տարեկան վեց միլիոն Ֆր.ի շահ մը պիտի ունենայ։ Ելմտական նախարարը յարեց թէ այդ գործողութիւնը կարելի է առանց օտար հրապարակներու աջակցութեանը, մինչդեռ նոյն աջակցութիւնը մեծ արժէք պիտի ունենայ 5%ի «քոնվէրսիոն»ին համար որ միջազգային հանգամանք ունի։ Պ. Լուծաթի յայտարարեց թէ Անգլիա, Գերմանիա ու Ֆրանսա, որոնք Իտալիոյ աջակցած են վերականգնումի գործին մէջ, պիտի հաճին սեղանաւորական այդ գործին մէջ ալ իրենց աջակցութիւնը չզլանալ։ Ելմտական նախարարին խօսքերը բուռն եւ երկարատեւ ծափերու արժանացան։

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ճափոնի խորհրդարանը. — Գահաճառին պատասխանը. — Նախարարութիւնը. — Յարաբերութիւնները Ռուսիոյ հետ. — Լուծումը։

Թոքիօ, 10 դեկտ. — Այսօր նշանակալից միջադէպ մը պատահեցաւ Ճափոնի Խորհրդարանի բացման նիստին մէջ։ Գահաճառը կարեւոր բան մը չէր պարունակեր, միայն կը յայտարարէր թէ նախարարները հրաման ստացած են խնամով կատարելու կարեւոր բանակցութիւններ, Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ խաղաղութիւնը պահպանելու եւ կայսրութեան իրաւունքները փրկելու համար։ Քիչ վերջը Երեսփ. Ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց այդ գահաճառին համար պատասխան մը որ հետեւեալ պարբերութիւնը կը պարունակէ.

«Երկրին ճակատագիրը անօրինակ կարեւորութիւն մը ստացած է այս պահուս, բայց դահլիճին ձեռք առած միջոցները անբաւական են կացութեան հանդէպ, քանի որ նախարարութիւնը ներքին քաղաքականութեան համար տարտամ ընթացքի մը կը հետեւի եւ արտաքին քաղաքականութեան մէջ ալ նպաստաւոր առիթներէն չօգտուիր։ Ուստի կը խնդրենք Ձեր Վեհափառութենէն որ իր լուսամիտ դատողութիւնը ի գործ դնէ այդ խնդիրներուն մէջ։»

Առաջին անգամն է որ Ճափոնի Խորհրդարանին մէջ գահաճառին ուղերձը քննադատութիւն մը կը պարունակէ դահլիճին համար։ Այդ պարագան բուռն յուզում առաջ բերաւ։

Թոքիօ. — Ուղերձ առաջարկին ամբողջութիւնը.

«Ձեր Վեհափառութիւնը, այսօր, բարեհաճեցաւ անձամբ կատարել Խորհրդարանին նստաշրջանին բացումը եւ արտասանեց սիրալիր գահաճառ մը զոր Երեսփ. Ժողովը մեծ երախտագիտութեամբ ընդունեց։ Ճափոնի կայսրութիւնը հիմա իր զէնիթին վրայ կը գտնուի. իր ներկայ կացութիւնը այն տեսակ է որուն նմանը հազար տարիէ ի վեր չէ տեսնուած։ Երեսփ. Ժողովին անդամները մեծապէս կը ցաւին որ այսքան տագնապալի պարագաներու մէջ, որ մեծապէս կը շահագրգռէ Ճափոնի ճակատագիրը, դահլիճին հետեւած քաղաքականութիւնը կացութեան չափ քիչ կը համապատասխանէ եւ թէ այդ քաղաքականութիւնը Ճափոնի ազդեցութիւնը բարձրացնելու հանգամանքը չունի։ Յայտնի եղաւ որ դահլիճին քաղաքականութիւնը անհամապատասխան է երկրին յառաջդիմութեանց, քանի որ զուտ ներքին եւ ժամանակ շահելու քաղաքականութիւն մըն է։ Դահլիճին դիւանագիտութիւնը չյաջողեցաւ եւ մենք խոնարհաբար կը խնդրենք Ձեր Վեհափառութենէն որ քննէ կացութիւնը։»

Քիչ վերջը Երեսփ. Ժողովին հաղորդուեցաւ հարցապնդում մը յայտարարող թէ Ռուսիոյ հետ բանակցութիւնները աւարտելու յապաղումը ցաւ կը պատճառէ երկրին եւ վտանգ կը սպառնայ Ծայրագոյն Արեւելքի խաղաղութեան։ Հարցապնդումը կը պահանջէ նաեւ տեղեկագրել թէ այդ բանակցութիւնները ո՛ր աստիճան յառաջացած են։

— Բնաւ տարակոյս չկայ թէ Երեսփ. Ժողովը վաղը պիտի լուծուի։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ

Ալֆոնս թագաւորը Լիզպոնայի մէջ. — Ջերմագին ընդունելութիւններ. — Հացկերոյթ. — Այցելութիւններ։

Լիզպոնա, 10 դեկտ. — Սպանիոյ Ալֆոնս ԺԳ. թագաւորը կէսօրէն ժամ մը վերջը Լիզպոնա ժամանեց։ Փորթուկալի եւ Սպանիոյ թագաւորները զիրար ողջագուրեցին սիրալիր կերպով։ Հետեւորդները իրարու ներկայացնելու արարողութիւնը աւարտելէ ետքը, արքայական թափօրը ճամբայ ելաւ դէպ ի Պէլէմ պալատը, ուր պիտի բնակի Ալֆոնս ԺԳ.։ Թափօրը կը կազմէին ութը պատմական կառքեր։ Երկու վեհապետները եւ Փորթուկալի գահաժառանգ իշխանը միեւնոյն կառքին մէջ բազմած էին։ Զինուորներ շարուած կեցած էին երկու կարգի վրայ։ Նուագախումբերը Սպանիոյ ազգային երգը կը հնչեցնէին։ Մեծ բազմութիւն հաւաքուած էր։ Լիզպոնայի Թաղապետութեան նախագահը եւ տեղւոյն սպանիական գաղթականութեան երեւելիները «Կեցցէ» գոչեցին Ալֆոնս ԺԳ. թագաւորին եւ Քրիսթինէ մայր թագուհիին համար։ Ալֆոնս ԺԳ. շատ յուզուած էր։ Դեսպանական մարմնոյն անդամներն ալ որոնք Տօնա-Մարիա թատրոնին պատուհաններուն առջեւ կեցած էին, «Կեցցէ» գոչեցին. յետոյ գացին եւ իրենց անունները գրեցին Պէլէմ պալատան արձանագրութեանց տոմարին մէջ։ Ալֆոնս ԺԳ. Պէլէմ պալատը ժամանելէն քիչ ետքը, այցելութեան գնաց Ամէլի թագուհիին՝ Նէսէսիտատէս պալատան մէջ եւ Մարիա Փիա թագուհիին՝ Աժիուտա պալատան մէջ։

— Այս իրիկուն 200 հոգինոց հացկերոյթ մը տրուեցաւ Աժուտա պալատան մէջ, որուն ներկայ գտնուեցան Սպանիոյ թագաւորը, Փորթուկալի արքայական գերդաստանի անդամները, Փորթուկալի ու Սպանիոյ բարձրաստիճան սպաներ ու Անգլիոյ նաւաբաժնին հրամանատարը ու իր սպաները։ Ալֆոնս ԺԳ.ի աջ կողմը բազմած էր Լիզպոնայի Ֆրանսական դեսպանին կինը՝ տիկին Ռուվիէ եւ ձախ կողմն ալ տիկին Հինցէ-Ռիպէյրօ։ Փորթուկալի թագաւորը բաժակ պարպեց Ալֆոնս ԺԳ.ի կենացը։ Սպանիոյ թագաւորը պատասխանեց՝ ջատագովելով երկու ժողովուրդներուն բարեկամութիւնը։ Այդ ճառը ջերմապէս ծափահարուեցաւ։

— Քաղաքը շքեղապէս լուսաւորուած է. հրապարակներուն վրայ նուագածուներու բազմաթիւ խումբեր կը նուագեն։

Լիզպոնա, 11 դեկտ. — Սպանիոյ եւ Փորթուկալի թագաւորները, այսօր կէսօրէն երկու ժամ առաջ, գացին Սէն-Ժորժի դղեակին թնդանօթներու թանգարանը, զոր շուրջով այցելեցին։ Յետոյ Ալֆոնս ԺԳ. գնաց Սպանիոյ դեսպանատունը, ուր պահ մը հանգչեցաւ կէսօրուան ճաշէն առաջ։ Յետոյ դեսպանատան ընդունելութեանց սրահին մէջ սեղան մը տրուեցաւ։ Ներկայ էին Լիզպոնայի սպանիական դեսպանը եւ տեղւոյն սպանիական գաղթականութեան երեւելիները եւայլն։

— Այս իրիկուն Ալֆոնս ԺԳ. պիտի ընդունի Լիզպոնայի սպանիական գաղթականութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը որ ուղերձ մը պիտի մատուցանէ։ Ալֆոնս ԺԳ. յետոյ պիտի երթայ մեծ ցլամարտի մը որ ի պատիւ իրեն կազմակերպուած է։

ՓԱՆԱՄԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ

Քոլոմպիոյ զինուորական պատրաստութիւնները. — Պատերազմի վախեր. — Ջրանցքին դաշնագիրը. — Եւրոպական տէրութեանց դիրքը. — Փանամայի պարտքը։

Ուաշինկթըն, 10 դեկտ. — Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը պաշտօնապէս լուր առած է թէ 2000է աւելի քոլոմպիական զօրքեր Տարիէն ծոցին եզերքը ցամաք ելած են, Սրբաթմայի գետաբերանը, Փանամայի սահմանագլխին մօտ, զոր գրաւել կ՚ուզեն։ Իրենց նպատակակէտը Փանամա է եւ ո՛չ թէ Քոլոն։ Մ. Նահանգաց ծովային նախարար Պ. Մուտի, անմիջական հրաման տուաւ Բրէբլ յածանաւին, որ Կուանթանամոյի մէջ կը գտնուի, Քուպայի հարաւակողմը, Քոլոն երթալ ծովային 350 հետեւակազօրքով։ Անոնք պիտի միանան Տիֆաի կողմէ ցամաք հանուած 300 հոգիներու, որոնք Ջրանցքը կը պահպանեն։ Հիմա պարունցին մօտ Խաղաղականի եզերքին վրայ ունի 8 մարտանաւ, ու 5 հատ կան Ատլանտեան եզերքներուն վրայ, մինչ ուրիշ ինը հատ պատրաստ են հոն երթալու քանի մը օրէն։ Քոլոմպիական արշաւախումբին ծրագիրն է Տարիէնի կիրճէն անցնիլ, որ Լաս Պալմասի գետը կը ձեւացնէ, նաւակներով իջնել մինչեւ Սան-Միկէլի ծոցը, որ Փանամայէն 40 մղոն հեռու կը գտնուի, անկէ քաղաքին վրայ քալելու համար։ Ոմանք կ՚ըսեն թէ Փանամայի ժամանակաւոր կառավարութիւնը եւ հնդկական անդուսպ ցեղերը շատ կասկածելի կը դարձնեն այդ ծրագրին գործադրութիւնը։ Փարիզի քոլոմպիական գաղութին կողմէ եղած յայտարարութիւնը ստորագրողներէն մէկը, Պ. Զօրաթա կ՚ըսէ թէ Քոլոմպիոյ զինուորական շարժումները «պլէֆ» մը չեն։ Վերջին շարժման ատեն, որ երեք տարի տեւեց, կառավարութիւնը զէնքի տակ կոչեց 30,000 հոգի։ Պ. Զօրաթա կ՚աւելցնէ թէ այդ քաղաքային պատերազմին ծախքերը 38 միլիոն ֆրանքը չեն անցած, թէ շատ դիւրին բան է քոլոմպիական բանակ մը պահել երկրին ծախքովը, ու անկարելի է պաշարել Ատլանտեան եւ Խաղաղականի ընդարձակ ծովեզերքները, թէ Քոլոմպիա կրնայ իր սահմանափակ վաճառականութիւնը անփոփոխ պահել իր սահմանագլուխներուն միջոցաւ, եւ թէ վերջապէս պատերազմ մը կրնայ սուղի նստիլ Մ. Նահանգաց, ինչպէս Թրանսվալը՝ Անգլիոյ։ Ինչ որ ալ ըլլայ, իրողութիւնը սա է թէ պատերազմ ծագելու հանգամանք մը կը ստանայ վէճը։ Զօրավար Ռէյէս եւ Ուաշինկթընի քոլոմպիական գործակատարը սա համոզումը գոյացուցած են թէ բան մը պէտք չէ ակնկալել Մ. Նահանգաց հետ կատարուած բանակցութիւններէն եւ թէ Քոլոմպիոյ դեսպանատունը մօտերս պիտի գոցուի հաւանաբար։ Հօմ ծերակուտականին կողմէ ներկայացուած բարեփոխման առաջարկը ցոյց կուտայ թէ հանրապետական մեծամասնութեան մէջ համաձայնութիւն չկայ Փանամայի խնդրին նկատմամբ։ Այդ բարեփոխման առաջարկը ապացոյց կ՚ուզէր թէ Փանամա իրապէս ձեռք բերած է իր անկախութիւնը եւ թէ իրաւունք ունի Ծերակոյտին հաւանութեան ենթարկուած Ջրանցքի դաշնագիրին մասին բանակցութիւններ կատարել։ Տէյլի Թէլէկրաֆի հասած հեռագրի մը նայելով, չի յուսացուիր որ դաշնագիրը իր մօտոյ վաւերացուի Ծերակոյտին կողմէ։ Ծերակուտական Պ. Մորկան բանախօսութեանց շարք մը պատրաստած է ընդդէմ Փանամայի։

— Վիէննայի Ֆրէմտէնպլաթ թերթը կը ծանուցանէ թէ Աւստրիա-Հունգարիա եւ Ռուսիա ճանչցած են Փանամայի կառավարութիւնը։ Գալով Անգլիոյ, Փանամայի անջատումը ճանչնալէ առաջ, Ուաշինկթընի իր դեսպանին միջոցաւ բանակցութիւնները առաջ կը տանի, որպէս զի Փանամա քոլոմպիական պարտքին մէկ մասը ստանձնէ, այսինքն մէկուկէս միլիոն տոլար, Փանամայի եւ Քոլոմպիոյ բնակչութեանց համեմատութեամբ։ Հօլանտա Անգլիոյ հետ համերաշխաբար կը գործէ այս խնդրին մէջ, որ կրնայ Լա Հէյի դատարանին առջեւ հանուիլ, երբ Փանամացիները չուզեն ո եւ է պարտք ստանձնել։

ԻՏԱԼԻԱ

Պ. Ձիոլիթթիի յայտարարութիւնները. — Արտաքին քաղաքականութիւն. — Վիճակահանութեան պարգեւի մը շուրջը։

Հռոմ, 11 դեկտ. — Իտալական Ծերակոյտին մէջ Պ. Ձիոլիթթի պատասխանեց Պ. Վիթելլէսքիի կողմէ եղած հարցապնդումներուն, Իտալիոյ միջազգային յարաբերութեանց վրայ։ Նախարարապետը յայտարարեց թէ Իտալիա կ՚ուզէ պահպանել խաղաղութիւնը, եւ միւս տէրութեանց հետ բարեկամական յարաբերութիւններ ունենալ։ Կառավարութիւնը, ըսաւ Պ. Ձիոլիթթի, ամենամեծ կարեւորութիւն կ՚ընծայէ Երրեակ Դաշնակցութեան։ Աւելցուց թէ Իտալիոյ մէջ Աւստրիոյ դէմ եղած արտայայտութիւնները զսպուեցան եւ թէ չէ կարելի ենթադրել որ կառավարութիւնը իր արտաքին քաղաքականութիւնը կը վստահի երիտասարդներու։

— Իտալական լրագիրները կը պատմեն թէ 600,000 ֆրանքի վիճակահանութեան պարգեւ շահող մը մինչեւ հիմա չէ գտնուած դրամը եւ թէ պայմանաժամը աւարտելու վրայ է։ Այդ անձը արքայական նաւերու մեքենավար մըն է, Քուինթօ Քուրչի անուն։ Վիճակահանութեան պարտաթուղթը գնուած էր այդ մեքենավարին հօր կողմէ, որ զայն պահած էր նկարի մը շրջանակին ետին։ Արդ, օրին մէկը, երբ Քուինթօ դրացի տղոց հետ կը խաղար, գնաց առնելէն առաւ պարտաթուղթը, անով իրենց մէկ խաղալիկը զարդարելու համար։ Քիչ յետոյ իր դրացին, Պիէնարտի Պրասքալէ անուն, Բարիզ գնաց եւ հոն հաստատուեցաւ։ Վերջերս լրագիրները կարդալով Քուինթօ Քուրչի իմացաւ թէ նշանակուած շահող թիւը ճիշդ իր կորսուած արժէթուղթն էր։ Իր ծննդավայրը ու Բարիզ նամակ ղրկած է, հասկնալու համար թէ իր երբեմնի խաղալիկէն հետք մնացա՞ծ է։ Առայժմ մարդը կորսնցուցած է իր հանդարտ քունը։

ՆԱԽԱՆՁԻ ՏՐԱՄ ՄԸ

Հերքում մը. — Ճամբուած սպասաւորի վրէժխնդրութիւնը. — Դերասանուհի մը։

Բարիզ, 10 դեկտ. — Նոր հեռագիրներու նայելով, այն լուրը որուն համաձայն Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր թոռը եւ Սթէֆանի արքայադստեր աղջիկը Վինտիշկրեցի իշխանուհին քանի մը անգամ ռեւոլվէր պարպած ըլլայ Բրագայի թատրոնի մը դերասանուհիներէն տիկին Զիկլէրի վրայ, զուտ ստութիւն մըն է։ Նոյն իսկ Բրագայի մէջ կատարուած քննութեամբ մը հաստատուեր է որ ամբողջ այդ պատմութիւնը հնարած է սպասաւոր մը, զոր իշխանուհին ճամբած էր՝ ենթակայ եղած հիւանդութեանը հետեւանքով։ Այդ սպասաւորը թէեւ իրեն հատուցում, բաւական գումար մը ստացած էր, սակայն ուզեց վրէժ լուծել, եւ համաձայնելով տիկին Զիկլէրի հակառակորդներուն հետ, որոնք շատ կը նախանձէին այդ դերասանուհիին գտած մեծ յաջողութեանցն, հնարեց այդ զգայացունց պատմութիւնը, որ իսկոյն արձագանգ գտաւ գերմանական թերթերուն մէջ։ Առաջին անգամ այդ գրոյցին հաւանականութեան գոյն տուաւ այն պարագան թէ տիկին Զիկլէր թէեւ հիւանդութեան մը համար անկողնէն չէր ելլեր եւ հետեւաբար քանի մը օրէ ի վեր թատերաբեմին վրայ չէր երեւցած։ Միեւնոյն ատեն Վինտիշկրեցի իշխանն ալ օրս իգացած էր։ Այդ երկու պատահականութիւններէն օգտուած քաղուած էր՝ համաձայնութիւն մը ցոյց տալու համար իշխանին եւ դերասանուհիին միջեւ։ Միւս կողմէ սա ալ կայ որ Վինտիշկրեցի իշխանուհին մօտերս մայր ըլլալու վիճակին մէջ է, ինչ որ շատ դիւրաւ կ՚ընծայէ անոր վերագրուած դերը։ Տիկին Զիկլէր խիստ գեղանի կին մըն է. երկրորդական դերեր կը կատարէ Բրագայի արուարձաններէն մէկին չնչին թատրոնին մէջ։ Ամուսնացած է խիստ պարկեշտ դերձակի մը հետ, որուն հետ շատ սիրով կ՚ապրի։ Ուրեմն երեւակայուած այդ բոլոր պատմութիւնը վէպի մը կը վերածուի զոր հնարած են, դերասանուհիին յաջողութեան նախանձող քանի մը հակառակորդներ։ Դատ պիտի բացուի այն գերման լրագիրներուն դէմ որոնք այդ գրոյցները հրապարակեցին։

ԵԶԱԿԱՆ ԳՈՂ ՄԸ

Դռնապանի մը անտեղի իրարանցումը. — Շիմբանզէի մը շահատակութիւնները։

Բարիզ. — Բարիզի մէջ վերջերս տան մը դռնապանուհին կէս օրէն յետոյ շնչասպառ իր սենեակը կը մտնէր եւ աթոռի մը վրայ ինկնելով իր ամուսնոյն կ՚ըսէր.

— Շո՛ւտ, շուտ, բարեկամս գնա՛ ոստիկանները կանչէ, գողերը մտաւը մտեր են եւ ամէն ինչ կողոպտեր են։

Ամուսինը շուտով պահականոց վազեց եւ վերադարձաւ, իր հետը բերելով բազմաթիւ ոստիկաններ, ոմանք սուրերնին մերկացուցած, ուրիշներ ռեւոլվէր ի ձեռին, որոնք սանդուղէն վեր վազեցին գողերը ձերբակալելու։ Ոստիկանները մտանին դուռը բանալով գոչեցին.

— Անձնատուր եղէք, ապա թէ ոչ կը զարնենք։

Գողերը չպատասխանեցին, մի միայն հսկայ շուք մը տանիքներու կողմէ մը վրայէն անցնելով կամարին մթութեան մէջ զատուող գերանի մը վրայ ելաւ։

— Կարծես թէ այս գողը լարախաղաց մըն է։

Սանդուխ մը դրուելով ոստիկանները գողին քովը հասան, որ փառաւոր շիմբանզէ մըն էր, եւ դէմքի ծիծաղաշարժ ծամածռութիւններով դռնապանին բանջարեղէններու պաշարէն գողցած մէկ սոխապղպեղը կը կրծէր. գերանը բանջարեղէններու կտորուանքներով լեցուած էր։ Կենդանին բռնուեցաւ եւ ոստիկանապետը բացակայ ըլլալով անոր գրասենեակը փակուեցաւ։ Յանկարծ անհագին ժխոր մը սկսաւ։ Կապիկը գրակալներուն, կաղամարներուն եւ ծխանի թուղթերուն հետ կը խաղար, զանոնք աստին անդին նետելով։ Ակնթարթի մը մէջ սենեակը տակնուվրայ եղած էր։ Կապիկը կատղեր էր, եւ պէտք եղաւ զայն կապելով փայտի շտեմարանը տանիլ, ուր իր տիրոջը կը սպասէ։

ԳԱՌԱԳԵՂԻՆ ՄԷՋ

Գազանազուսպ կինը. — Առիւծի մը կատղիլը. — Գազանազուսպին յօշոտումը. — Ահռելի տեսարան։

Գերմանիոյ մէջ հանրածանօթ գազանազուսպ մը, տիկին Ֆիշըր, երկուշաբթի օրը մեռաւ սոսկալի պարագաներու մէջ։ Տիկին Ֆիշըր, այդ օրը, սովորականին պէս, առիւծներու մեծ վանդակը մտաւ, միայն խարազան մը առած հետը։ Խաղերը սկսած ատեն, իր մարզած առիւծները խիստ հլու կ՚երեւէին։ Բայց երբ մանկամարդ գազանազուսպը ուզեց խաղցնել ծերուկ առիւծ մը, այս վերջինը, չհնազանդեցաւ, հակառակ իր վրայ տեղացող խարազանի հարուածներուն։ Տիկին Ֆիշըր այս ընդդիմութենէն զայրացած, աւելի մօտեցաւ գազանին եւ խարազանի ուժգին հարուած մը իջեցուց գլխուն։ Բայց այս հարուածը պատճառ եղաւ իր մահուան։ Գազանը խարազանի ցաւէն ազդեցութենէն մռնչելով, իր տիրուհիին վրայ խոյացաւ, եւ թաթի սոսկալի հարուածով մը ճզմեց կնոջ գանկը։ Տիկին Ֆիշըր գետին փռուեցաւ, առանց որեւէ ճիչ դուրս տալով։ Ասոր վրայ, միւս ինը առիւծներն ալ խոյացան ահարկու մռնչիւնով, եւ տարաբախտ գազանազուսպը կտոր կտոր եղաւ գազաններու ճիրաններուն տակ։ Գառագեղին պաշտօնեաներէն մէկը ամէն վտանգ աչք առնելով, վանդակը մտաւ, եւ երկաթէ ձողերով յարձակեցաւ կատղած գազաններուն վրայ, մինչ միւս կողմէ ուրիշ պահապաններ երկաթէ հրաչէկ ձողերով կը ջանային կատղած առիւծներուն ճիրաններէն ազատել տարաբախտ կնոջ մարմինին մնացած մասերը։ Պահ մը կարծուեցաւ թէ օգնութեան հասնող քաջարի գազանազուսպը զոհ պիտի երթար իր հիանալի անձնուիրութեան, բայց հսկայական ուժ մը ունենալով, յաջողեցաւ ետ մղել առիւծներուն յարձակումը, այդ միջոցին միւս պաշտօնեաները ներս մտնելով, հանեցին Տիկին Ֆիշըրի մարմինին յօշոտուած բեկորները։ Նոյն պահուն մեծ իրարանցում մը սկսած էր հանդիսականներուն մէջ, որոնք խելայեղ դէպ ի դուռները խուժեցին։ Բայց միայն երկու դուռ ունենալով, աննկարագրելի խառնակութիւն մը յառաջ եկաւ, որու միջոցին կիներ եւ աղջիկներ գետին ինկան եւ ահռելի կերպով կոխոտուեցան։ Տիկին Ֆիշըր երեսուն տարեկան էր։ Իր երեք զաւակները, ինը, ութը եւ հինգ տարեկան, որոնք մէջ էին, եւ իրենց աչքովը տեսան մայրերնին որ կտոր կտոր կ՚ըլլար արիւնարբու գազաններուն կողմէ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — 1322 տարուան համար Սուրրէ Էմինի անուանուեցաւ Դուշճը Պօլը Օսման էֆ.։

— Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ արքունի կալուածներու երրորդ ճիւղին տնօրէնի օգնական Վէհպի էֆ.ի։ Սանիէի աստիճան՝ Էրթողրուլի գաւառին կառավարիչի փոխանորդ Սալիհ էֆ.ի։

— Առաջին կարգի Մեճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ առողջապահական Խորհուրդին անդամ Սալիտ պէյի եւ Պ. զօրաբանակին Ե. զօրաբաժնին Ժ. կիսաբաժնին հրամանատար Ալի փաշայի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ օսմ. հպատակ Լեւոն Սթամպուլեան էֆ.։

— Երրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ պետական Խորհուրդին անդամ Նազիֆ Սուրուրի պէյի աղջկան՝ Մանզումէ հանըմի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ. — «Երէկ, երկուշաբթի, Սերպիոյ նոր դեսպան Պ. Սիմիչ, իր յանձնարարագիրները մատուցանելու համար, հետեւորդ պաշտօնեաներովը եւ հանդիսական արարողութեամբ Կայս. Պալատ երթալով պատիւ ունեցաւ պաշտօնապէս ներկայանալու Վեհ. Սուլթանին։»

ՍԵՐՊԻՈՅ նոր դեսպան Պ. Սիմիչ, ինչպէս կ՚երեւայ Պաշտօնական Ձեկուցումէն, երէկ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը ունենալով իր յանձնարարագիրները մատոյց։ Խարիճիէի արարողապետի օգնական Ապտիւրրէզզագ պէյ ժամ 6ին պալատական երեք կառքերով գնաց Սերպիոյ դեսպանատունը։ Քիչ ետքը թափօրը ճամբայ ելաւ սա կարգով. — Առաջին կառքին մէջ կը գտնուէին դեսպան Պ. Սիմիչ ու Ապտիւրրէզզագ պէյ, երկրորդին մէջ՝ դեսպանատան խորհրդական Պ. Քրիսթիչ ու առաջին քարտուղար Պ. Ջոնչիչ, իսկ երրորդ կառքին մէջ՝ քարտուղար Պ. Իվանչիչ, տօքթ. Բէչլէնաչ ու կցորդ՝ Պ. Թօմիչ։ Թէ՛ դեսպանը եւ թէ հետեւորդ պաշտօնեաները համազգեստ ու իրենց ունեցած օսմ. պատուանշանները կը կրէին։ Պ. Սիմիչ կուրծքէն կախած էր առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշանը զոր ստացած է Սերպիոյ նախարարապետ եղած ատենը։ Թափօրը երբ Կայս. Պալատ ժամանեց, դեսպանը ու հետեւորդները պահ մը հանգիստ առին։ Յետոյ Խարիճիէի արարողապետ Ղալիպ պէյի միջոցաւ դեսպան Պ. Սիմիչ պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու եւ մատոյց իր յանձնարարագիրները։ Պ. Սիմիչ բանախօսութիւն մը ընելով ըսաւ թէ բարեբաղդ է իր վեհապետին՝ Սերպիոյ թագաւորին կողմէ օսմ. կայս. կառավարութեան մօտ դեսպան կարգուելուն համար եւ թէ պիտի աշխատի աւելի եւս ամրապնդելու երկու երկիրներուն միջեւ եղած բարեկամական բարւոք յարաբերութիւնները։ Վեհ. Սուլթանն ալ բարեհաճեցաւ պատասխանել եւ իր մեծարանքները շնորհել Սերպիոյ դեսպանին։ Յետոյ Պ. Սիմիչ իր հետեւորդ պաշտօնեաները ներկայացուց Ն. Վեհափառութեան։ Կայս. ունկնդրութենէն ետքը դեսպանը ու հետեւորդները արարողապետ Իպրահիմ պէյի կողմէ ուրիշ սրահ մը առաջնորդուելով հոն պահ մը հանգիստ առին եւ յետոյ Բերա վերադարձան։

— Պ. Սիմիչ, իր քրոջ՝ տիկին Լէչիանինի մահուան առթիւ, երէկ իրիկուն Պէլկրատ ուղեւորեցաւ, ուր քանի մը օր պիտի մնայ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ. — Արտաքին գործոց նախարարութիւնը Ռուսիոյ դեսպանատան յանձնեց Վեհ. Սուլթանին մէկ նամակը, որով, իբրեւ պատասխան Ռուսիոյ կայսեր մէկ գրոյն, գոհունակութիւն կը յայտնէ եւ շնորհաւորութիւններ կ՚ընէ՝ Գէորգէ Միխայլովիչ մեծ դուքսին զաւակ մը ունենալուն առթիւ։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն ելմտական նախարարութիւնը, երէկ սկսաւ մէկմէկ ամսաթոշակ վճարել կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն։

ՅՈՅՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ. — Ռումէլիի նահանգները բնակող յոյն հաւատարիմ հպատակները, կ՚ըսէ Սապահ, երախտագիտութեան ուղերձ մը մատուցանելով ձեռնհաս պաշտօնատունին, յայտարարեցին թէ իրենց մէջ կարօտ եղողներուն համար Կայս. կառավարութեան կողմէ եղած շնորհներուն եւ եղած օգնութեանց առթիւ անհունապէս երախտապարտ են եւ թէ միշտ բարեմաղթութիւններ կ՚ընեն Վեհ. Սուլթանին համար։

ՄԱՆԱՍՏԸՐԻ նահանգին կեդրոնական գաւառակին մէջ ու շրջակայքը վերջին դէպքերէն վնասուող ժողովրդեան տրուած հինգ հազար ոսկիի նպաստէն զատ, այս անգամ նորէն երեք հազար ոսկի տալու մասին ձեռնհաս պաշտօնարանին կողմէ հրահանգ տրուեցաւ պատկանեալ պաշտօնեաներուն։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիւին մայրը՝ Էմինէ հանըմ հազար հատ ներքին բաճկոնակ, հազար ներքին տաբատ, հազար զոյգ տրեխ եւ նոյնքան սաւան նուիրեց՝ Ռումէլիի մէջ համախմբուած կայս. զինուորներու ձմեռուան պէտքերուն համար։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Աւստրիոյ, Անգլիոյ ու Գերմանիոյ դեսպանները, երէկ Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՍԵՂԱՆ. — Արտաքին գործոց Նախարար Թէվֆիք փաշա, առջի իրիկուն, իֆթարի սեղանին հրաւիրեց Աւստրիոյ ու Ռուսիոյ դեսպանները։

Պ. ԿԸՎԻՆՆԷՐ. — Տայչէ Պանքի տնօրէն եւ Անատոլի երկաթուղիին վարչական Խորհուրդին Նախագահ Պ. Կըվիննէր, շաբաթ օրը, Անատոլի երկաթուղիին ընդհանուր տնօրէն տոքթ. Զանտէրի ու գործակատար Քիրիաքօս էֆ.ի հետ, Կայս. Պալատ գնաց, ուր այցելութիւն տուաւ առաջին քարտուղար Թահսին փաշայի։ Պ. Կըվիննէր խնդրեց Ն. Վեհ.ութենէն իր յարգանքները մատուցանել յառաջ Կայս. Գահոյից։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Թահսին փաշայի միջոցաւ իր կայս. բարեւները հաղորդել տալ։ Քիչ վերջը Պ. Կըվիննէր նաեւ այցելութիւն տուաւ պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն։

— Պ. Կըվիննէր, երէկ, Բ. Դուռը երթալով այցելութիւն տուաւ Մեծ-Եպարքոսին եւ միւս նախարարներուն։

— Երէկ տուաւ ալ Հայտար Փաշա գնաց եւ աչքէ անցուց Նաւահանգիստը ու քարափը։

— Պ. Կըվիննէր, այսօր, կը նախագահէ Անատոլի եւ Պաղտատի երկաթուղիներուն վարչական Խորհուրդին նիստին։

Պ. Կ. ՕՊՊԻԱՆՕ, Օսմ. Պանքային նախորդ տնօրէնը, Պանքային անունով արձան մը նուիրեց կայս. Թանգարանին մատենադարանին։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան Պ. Կրիպարիս շաբաթ օրը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Յունաց Ս. Պատրիարքին հետ։ Յետոյ այցելութիւն տուաւ նաեւ Այասօլուքի ու Միտիլիի Մետրապոլիտներուն եւ Ս. Երուսաղէմի Յունաց Պատրիարքութեան փոխանորդին։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ դեր-տնօրէն Պ. Իզիտոր Տէբրիի որ Բարիզ կը գտնուէր, երէկ առաւօտ Կ. Պոլիս դարձաւ։

— Օսմ. Պանքային մասնաճիւղերու քննիչ Պ. Ռատոքանաքի որ հիմա Աղեքսանդրիա կը գտնուի, Կ. Պոլիս փոխադրուեցաւ իբրեւ «քօնթրօլէօր»։ Տնօրէնութեան յանձնաժողովին քարտուղար Պ. Սիւմէրէր ալ յառաջացում մը ունեցաւ։ Պ. Պ. Ռատոքանաքի ու Սիւմէրէր Օսմ. Պանքային կարող ու յարգուած պաշտօնեաներէն ըլլալով, խնդութեամբ կը ծանուցանենք այդ յառաջացումները։

ՔԸՐՔՔԻԼԻՍԷԷՆ Էտիրնէ վերադարձեր է այն յանձնաժողովը զոր կը կազմէին Լութֆի, Ասըլեր ու Ռուսակիզ փաշաները եւ գնդապետ Սատըք պէյը ու հազարապետ Շիւքրի պէյը։

ՍՕՖԻԱՅԻ մէջ պուլկարերէն ու ֆրանսերէն լրագիր մը սկսաւ հրատարակուիլ Իսթոք (Արեւելք) անունով։

— Պուլկարիոյ նախարարաց Խորհուրդը աւարտեց զանազան պաշտօնարաններու ելմտացոյցներուն քննութիւնը, այն պէս որ յառաջիկայ տարեշրջանին (1904) ընդհանուր ելմտացոյցը այս չափէն պիտի ներկայացուի Սաբրանիէին։ Պատերազմական նախարարութեան ելմտացոյցին վրայ չորսուկէս միլիոն ֆրանքի յաւելում մը եղած է։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Սուէզի հասոյթները 1904ին 469,122 եգիպտական ոսկի են, մինչդեռ 1903ին 428,163 էին։ Ծախքերը 848,885 ոսկի են 1904ի համար. 1903ին էին 817,884։

— Սուտանի կառավարութիւնը որոշեց զինուորական նոր վարժարան մը հաստատել Խարդումի մէջ։

— Տոմէնիոյ փոխառութեան վիճակը հետեւեալն էր նոյեմ. 16/29ին.— Պարտքի անուանական դրամագլուխն էր 2,074,280 անգլիական ոսկի, վիճակահանութեամբ չնջուած պարտաթուղթեր՝ 269,540 են չըջաբերութեան մէջ եղած պարտաթուղթերու համար վճարուած տոկոս՝ 44,078։

— 1902ին Եգիպտոսէն Եւրոպա արտածուած լորամարգիներու արժէքն է 15,262։ Այս տարի, սակայն, բաւական քիչ եղած է այդ արտածումը, վասն զի ցանցերու միջոցաւ որսորդութիւնը արգիլուած է։ Այդ կերպով վեց հազար ոսկիի հասոյթ մը կորսուած է։

—Աղեքսանդրիոյ մէջ, անցեալ օր, զրոյց ելաւ թէ Ալմաճրայի ձեռնարկութեան գործաւորները երեւան հանած են Կղէոպատրայի գանձը որ անհաշուելի արժէք ունի։ Իսկութիւնն կատարուելով իրողութիւնը սապէս ստուգուեցաւ. — Բարափին չինութեանց աշխատող բնիկ գործաւորներ Աաթալիի մօտ հողէ կարաս մը գտան որ ոսկիէ դրամներով լեցուն էր։ Թանգարանի տնօրէնութիւնը իմանալով իսկոյն քննութեան ձեռնարկեց։ Գտնուած այդ դրամները, հարիւր քսան հատ, Վենետիկի հին հանրապետութեան կը վերաբերին Վենետիկի մէջ պատրաստուած։ Երեք զանազան մեծութիւններ ունին եւ այնքան լաւ պահուած են որ նոր պատրաստուած ըլլալու երեւոյթը ունին։

ՄԱՀԼԻՒԼ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐ.— Ձեռնհաս պաշտօնարանը ծանոյց բոլոր իմամներուն, մուխթարներուն եւ ոչ-իսլամ հասարակութեան կրօնական պետերուն թէ դրամական պարգեւներ պիտի ստանան ամէն անգամուն որ մահլիել մնացած կալուածի մը համար տեղեկութիւն հաղորդեն ձեռնհաս պաշտօնարանին։

ԴԱՄԱՍԿՈՍ–ՀՕՐԱՆԻ երկաթուղիին երկրորդ գծերէ կարգուեցաւ Անթուան Մելհամէ էֆ. հազար դրուշ ամսաթոշակով։

ՔՕՔԼԷՆ ՔԱՏԷ.— Սէրվէր կ'ըսէ թէ Քօքլէն Քատէ որ քանի մը ներկայացումներ տուաւ Բերայի մէջ, քսան հազար ֆր. յանձներ է Օսմ. Պանքային. իսկ Ֆէքէ Պալիի Թատրոնին վարձակալ Պ. Թանպուրիտիս ալ տասը հազար ֆր.։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Պրիւսէլէն կը գրեն Սթանտարթի թէ Պաղտատի երկաթուղիին բաժնետէրերուն այսօր տեղի ունենալիք գումարումին առթիւ պիտի ընտրուին ընդհանուր տնօրէնը եւ վարչական Խորհուրդը։ Տոյչէ Պանքի տնօրէն Պ. Կըվիննէր պիտի ընդունի ընդհանուր տնօրէնի պաշտօնը։ Վարչական Խորհուրդը տասը անդամներէ պիտի բաղկանայ, որոնց վեցը՝ գերման եւ չորսն ալ ֆրանսացի։ Ընկերութեան կեդրոնը Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի ըլլայ։

ՀԱՅՖԱՅԷՆ կը գրեն թէ Հիճազի երկաթուղիին՝ Հայֆայէն Դամասկոս եղած ճիւղին չինուած մասին վրայ կառախումբերու երթեւեկութեանց հասոյթը տասներեք օրուան մէջ 16,000 դրուշ եղած է, եւ թէ այդ հասոյթը միայն վեբողարժի առթիւ փոխադրուած ուղեւորներէն ու ապրանքներէն գոյացած է։

ՊԷԼԿՐԱՏԻ օսմ. դեսպան Ֆէթհի փաշա տեսակցութիւն մը ունեցեր է Սերպիոյ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԱՏՏԸՆԻ մէջ 2 հոգի կասկածելի տենդով հիւանդացած ըլլալով կառավարութիւնը բժշկական մարմին մը ղրկած էր հոն։ Կատարուած քննութեամբ հաստատուեր է թէ հիւանդները թիֆոյէ վարակուած են եւ թէ անոնց վիճակը գոհացուցիչ է։

ԵՐԶՐՈՒՄԻ ֆրանսական հիւպատոսը, երէկ, Երզրումէն Կ. Պոլիս ժամանեց։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՆՆԵՐԸ բերուած այն նիւթերը որոնք միքրոպաբանական քննութեանց պիտի ենթարկուին, բժշկական վարժարանի քաղաքային ճիւղը պիտի ղրկուին, փոխանակ զինուորական ճիւղին որ Հայտար Փաշա փոխադրուած ըլլալով, կրնայ ըլլալ որ յապաղումներ պատահին։ Որոշեցաւ բժշկական վարժարանի քաղաքային ճիւղին՝ օրը օրին կատարել քննութիւնները եւ արդիւնքը չուշացնելով տեղեկագրել մաքսային վերատեսչութեան։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԵՐԸ. — Ատամնաբոյժ մը, ծրագիր մը մատուցանելով Բ. Դրան, առաջարկեց թէ՝ Կ. Պոլսոյ եւ թէ գաւառներու մէջ ատամնաբուժութիւն ընողներու աշխատանոցները միշտ քննել, հոն ծառայող աշակերտներուն երեք տարի վերջը վկայական տալ, այդ գործողութեանց համար վարձք մը առնել եւայլն։ Այդ ծրագիրը յանձնուեցաւ բժշկական վարժարաններու վերատեսչութեան։

ՊԱՂՏԱՏԷՆ չորեքշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ վերջին քսանըչորս ժամուան միջոցին Քերպէլայի մէջ ժանտախտէ տասներկու դէպքեր ու տասը մահեր պատահեր են։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ ՄԸ. — Թուրք լրագիրները կը պատմեն թէ Բերա բնակող Նիքօլա Քոթօլա իր 25 տարեկան թոքախտաւոր աղջկան կեանքը Ճերմանիա-Նիւ-Եորք Ընկերութեան կ'ապահովագրէ սա միջոցին դիմելով. — Իր աղջկան տարեկից ուրիշ աղջիկ մը կը ներկայացնէ Ընկերութեան, որուն բժիշկը կը քննէ զայն եւ կատարելապէս առողջ գտնելով ընդունելի կը գտնէ, որով աղջկան կեանքը 1000 ոսկի կ'ապահովագրուի։ Բայց իսկ աղջիկը Մարիքա տասներկու օր առաջ կը մեռնի։ Նիքօլա իր աղջիկը դարմանող բժիշկներէն տեղեկագիր մը կ'առնէ թէ թոքատապէ մեռած է. մեռեալը կը թաղուի Թաթավլայի գերեզմանատան մէջ։ Նիքօլա երկու օր ետքը Ընկերութեան կը դիմէ դրամը գանձելու համար, սակայն Ընկերութիւնը տեսնելով որ ժամանակին իրեն իմաց տրուած չէր, հարկ կը գտնէ որ իր բժիշկները դիտողութիւն մը կատարեն եւ այդ միջոցով կը դիմէ Բերայի ոստիկանութեան։ Այդ դիտողութիւնը երէկ կատարուելով կը հաստատուի թէ աղջիկը թոքախտէ մեռած է, որով Նիքօլա կը ձերբակալուի։

ԲՈՆԴԱՐԱՆԻ Քիւչիւկ Բազարի կողմը Ֆէսճի Սիւլէյմանի խանութին վրայի յարկէն, երէկ գիշեր ժամ 1ին հրդեհ ծագեցաւ, սակայն կարելի եղաւ չուտով մարել։

ԼԱՆԿԱՅԻ մէջ կիրակի գիշեր ոճիր մը գործուեցաւ։ Գումգաբու բնակող Փէսճի Եղիայի տղան՝ Լեւոն բաւական արբեցած, գնաց Թուլումպա Մէյտանը խանուէճի Մաքսուտ աղայի սրճարանը եւ ուզեց լամբերնա նուագել տալ, բայց խանութպանը ընդդիմացաւ։ Լեւոն դանակը քաշելով մխեց Մաքսուտ աղայի աճուկին ձախ կողմը ու ծանրապէս վիրաւորեց։ Լեւոն թէեւ փախաւ, սակայն քիչ ետքը ձերբակալուեցաւ։ Վիրաւորը հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԾԱՆՕԹ ՀՈՎԱՆՆԷՍԵԱՎԱՇԱՐ Միհրդատ էֆ. Հայկազն չնորհակալութիւն կը յայտնէ Շիրքէթի Խայրիէի 50 թիւ շոգենաւին նաւապետ Գասրի էֆ.ի։ Հայկազն էֆ. երէկ իրիկուն սխալմամբ կամուրջէն նոյն շոգենաւը նստած էր որ ժամ 12ին ուղղակի Էմիրկեան կ'երթայ։ Գասրի էֆ. մարդասիրաբար հաճեցաւ շոգենաւը Օրթաքէօյի մօտեցնել եւ հոն հանել զայն։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչ. Խորհուրդը կը ծանուցանէ արժետէրերուն թէ, 1881 դեկտ. 8/20ի Կայս. Հրովարտակին Ե. յօդուածին 5րդ համարին տրամադրութեան համաձայն, չնջուած կը նկատուին բոլոր կտրօնները որոնք չեն գանձուած իրենց պայմանաժամին սպառելէն մինչեւ վեց տարի ետքը։ Հետեւաբար պայմանաժամը 1898 մարտ 1/13ին սպառող 29 թիւ կտրօնները եթէ մինչեւ 31/13 մարտ 1904 գանձուած չըլլան, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։ 2—12

⁂

Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ 4% բրիօրիթէ պարտաթուղթերէն ունեցողներուն թէ, 1890 ապրիլ 15/27ի Կայս. հրովարտակին ԺԴ. յօդուածին համաձայն, չնջուած պիտի նկատուին բոլոր այն կտրօնները, որոնք չեն գանձուած իրենց պայմանաժամին սպառելէն մինչեւ վեց տարի ետքը։

Հետեւաբար նոյն պարտաթուղթերուն թիւ 15 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը սպառած է 1898 մարտ 1/13ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան, եթէ գանձուած չըլլան մինչեւ 31/13 Մարտ 1904։ 2—12

Կ. Պոլիս, 29)12 դեկտ. 1903

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ՄԻԱՑՈՒՄ ՕՍՄ. ՓՈԽՈՒԵԱԼ ՊԱՐՏՔԻ

Երկաթուղիի պարտաթուղթերու կտրօնի թերթին անջատումը

Օսմ. Կայս. Պանքան, Ղալաթիոյ մէջ, սովորական ամէն օր պիտի ընդունի, բաց ի ուրբաթէ, ժամ 10էն մինչեւ իրիկուան ժամ 3, իրեն ներկայացուելիք երկաթուղիի պարտաթուղթերը՝ կտրօնի թերթին անջատման եւ երկու ֆր. փոխարժէքին գանձման համար։ Այդ պարտաթուղթերուն հետ պէտք է ներկայացուին թուագրեալ պորտրոններ, կրկին օրինակ եւ կարելի եղած ճշդութեամբ պատրաստուած։ Անընթեռնլի կամ աւրուած ու նորէն գրուած թուանշաններ պարունակող պորտրոնները պիտի մերժուին։ Պորտրոնները պէտք է թուական ունենան եւ օրինաւոր կերպով ստորագրուած ըլլան։ Հասցէին հետ պէտք է պարունակեն նաեւ ներկայացնողին անունը ու մականունը։ Պանքան ներկայացնողներուն տրամադրութեանը տակ կը դնէ պորտրոյի օրինակներ։ Պաշտօնեաները պիտի պատրաստեն պորտրոն, երբ ներկայացնողը կարող չըլլայ։ Պարտաթուղթերու յանձնումին փոխարէն պանքան անուանական ստացագիր մը պիտի տայ՝ ցոյց տալով այն պայմանաժամը որու միջոցին Պանքան պիտի կատարէ ներքին գործողութիւնները ու ճշդումը։ Այդ ճշդումը կատարուելէ յետոյ իրենց տէրերուն սովորական պայմաններով ետ պիտի տրուին այն պարտաթուղթերը որոնք վիճակահանութենէ չելած են եւ կամ անվաւեր։ Որոշուած պայմանաժամը սպառելէն ետքը Պանքան այդ ստացագիրները ներկայացնողներուն տրամադրութեանը տակ պիտի դնէ երկաթուղիի պարտաթուղթերը՝ կտրօնի թերթը անջատուած, ինչպէս նաեւ իւրաքանչիւր պարտաթուղթի համար երկու ֆր.ի փոխարժէքը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԶԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1904ի Ընդարձակ Օրացոյցը, որ քանի մը օրէ ի վեր հրապարակ ելած է արդէն, ամէն տարուան պէս մանրակրկիտ ուսումնասիրութեան առարկայ պիտի դառնայ անշուշտ, ինչպէս սովորութիւն դարձած է մեր լրագրութեան համար, թէեւ եղած հրապարակային դիտողութիւնները ու քննադատութիւնները չեն զօրեր մէկ տարիէն միւսը լաւագոյն գործ մը արտադրել տալու։ Օրացոյցը Հիւանդանոցին սեպհականութիւնն է, եւ անկէ մէյմէկ օրինակ գնելը ամէն Հայու համար նուիրական պարտականութիւն մը կը համարուի. այսչափը կը բաւէ։ Հոս տեղը չէ անգամ մըն ալ կրկնելու, թէ այդ հրատարակութիւնը պէտք է, ընդհակառակը, իր բովանդակութեան պիտանութեամբը եւ ճոխութեամբը փնտռուիլ հասարակութենէն, մինչ գերազանցելով իր նախորդները՝ նոր, չահեկան ու օգտակար նիւթեր ընծայելով իր հազարաւոր ընթերցողներուն։

Բանասէր յօդուածագիրներու թողլով 1904ի Ընդարձակ Օրացոյցին քննութեան գործը, որ ընթերցման եւ նօթագրութեան ժամանակի կը կարօտի, անցողաբար պիտի ընենք այսօր պզտիկ դիտողութիւն մը որ ուղղակի լրագրութեան կը վերաբերի։ Հայ Թերթերու ցուցակագրութեան մասին մէջ զարմանքով եւ ցաւով նշմարեցինք կուսակցական ոգի մը ուսկից զերծ պէտք էր ըլլար Հիւանդանոցին կնիքը կրող հրատարակութիւն մը. մինչդեռ երեք հայերէն օրագիրներու անուան քով լայնածաւալ փռուած են «Օրաթերթ* քաղաքական, գրական, գիտական եւ տնտեսական» բառերը Օրացոյցին Պ. Խմբագիրը հաճեր է բարեհաճութիւնը ունեցեր է Արեւելքին քով զետեղելու Օրաթերթ բառը միայն։ Ընթերցող հասարակութիւնը Օրացոյցին հետեւելով չէ որ պիտի դատէ եւ գնահատէ իւրաքանչիւր թերթի հանգամանքը. եւ նոյն իսկ եթէ Պ. Դաւիթ Խաչկոնցէ տարբեր մէկը եղած ըլլար Օրացոյցին այս բաժինը պատրաստողը, այդ քանի մը տող ծանօթութիւններէն չէր որ réclame մը պիտի փնտռէինք մեզի համար։ Միայն թէ, ներկայ պարագային մէջ տարբեր եւ լուրջ տեսակէտ մը կայ, Հիւանդանոցէն բըղխած եւ անոր սեպհականութիւն եղող Օրացոյցին վիճակագրական բաժինը կոչուած չէ որ գործիք ըլլայ ասոր անոր ձեռքը. եւ արձագանգ դառնայ լրագրական ճըղճիմ նկատումներու որոնք արտայայտուելու ուրիշ միջոցներ կրնան գտնել։

Նոյն կուսակցական ոգին կը նշմարենք նաեւ չաբաթաթերթերու բաժինին մէջ ուր՝ մինչ կարգ մը պարբերական հրատարակութեանց քով Շաբաթաթերթ գրական, գիտական եւայլն բառերը դրուած են, մեր վաղածանօթ Գրական Հանդէսին՝ Մասիսին քով՝ Օրացոյցին Պ. խմբագիրը գոհացեր է դնել Շաբաթաթերթ բառը միայն։ Անշուշտ Մասիսի խմբագրութիւնն ալ, Արեւելքին պէս, Դաւիթ Խաչկոնցի մը գնահատութեամբը չէ որ պիտի գնահատուի։ Բայց, կը կրկնենք, Օրացոյցը Հիւանդանոցին սեպհական հրատարակութիւն մը ըլլալով, պէտք չէր որ ասոր անոր organe դառնար, այլ չէզոք մնար՝ գէթ ազգ. թերթերուն չուրջ որոնք տարին ամբողջ հաւասար սիրայօժարութեամբ իրենց հրատարակչական օժանդակութիւնը կը նուիրեն այդ մարդասիրական հաստատութեան։

Ս. Պատրիարքը այս առաւօտ նախագահեց Նպաստից Յանձնաժողովի նիստին, Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Ներկայ էին բոլոր անդամները, բացի Թէլեան էֆ.է։ Յանձնաժողովը զբաղեցաւ օրակարգին վրայ գտնուած խնդիրներով եւ նկատողութեան առաւ գլխաւորաբար Սեբաստիոյ արհեստանոցի բացման ծրագիրը, որուն համար Տ. Սահակ վրդ. Օտապաշեան յատկապէս հրաւիրուած էր այսօրուան նիստին եւ ինչ ինչ տեղեկութիւններ հաղորդեց իբրեւ Սեբաստիոյ Արհեստանոցին Հոգաբարձութեան նախագահ։ Իսկ վերջնական որոշումը Յանձնաժողովը վերապահեց իր յառաջիկայ նիստին։—Մշոյ արհեստանոցին հաստատութեան համար Պատրիարքարանէն 20 հակ մանած ղրկուած է, այդ հաստատութեան մզում տալու համար։

— Տնտեսական Խորհուրդը իր վերջին նիստին մէջ հետեւեալ տնօրինութիւնները ըրաւ. 1. Եյուպի Ս. Աստուածածնայ Թաղեցիները ներկայացան ըստ հրաւիրանաց, եւ նկատողութեան առնուեցաւ նոյն եկեղեցւոյ մատակարարութեան վիճակը։ Լսուեցան իրենց դիտողութիւնները, ինչպէս նաեւ քննիչ էֆ.ներու կողմէ իրենց կատարած տեղական քննութեան մասին հաղորդուած տեղեկութիւնները։ Խորհուրդը հաստատեց իր նախկին տնօրինութիւնը նոյն թաղի մատակարարութիւնը Ս. Եղիա եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ վերին հսկողութեան ենթարկելու մասին, եւ որոշեց յանձնարարել Ս. Եղիայի Թաղ. Խորհրդոյ որ Աստուածածնայ Թաղի բնակիչներէն մարմին մը կազմէ, իր հսկողութեան ներքեւ վարելու համար եկեղեցւոյ եւ թաղին մատակարարական գործերը, եւ այդ մարմնոյն կազմութիւնը յայտագրէ Պատր. վաւերացման ենթարկելու համար։ 2. Վասիլաքի Զաքարեան անուն կին մը խնդրած էր ըստ կտակի իր ամուսնոյն, յետս դարձնել Օրթաքէօյի մէջ գտնուած մէկ խանութը՝ որ 1880 թուականին դարձուած էր Սթենեայի Ս. Կարապետ եկեղեցիին վրայ։ Խորհուրդը նկատողութեան առնելով եղած առաջարկութիւնը, ինչ ինչ օրինական կէտերու լրացման պէտքը հաստատեց եւ որոշեց լրացնել տալ զանոնք, ըստ այնմ հարկ եղածը տնօրինելու համար։ 3. Մավեան Անթառամ կնոջ կողմէ Գանտիլլիի եկեղեցւոյ նուիրուած Պէչիքթաշի տան խնդիրը նկատողութեան առնելով, ըստ վարչական վերջին տնօրինութեան, որոշեց վերադարձնել նոյն տունը նուիրատու կնոջ, որոշելով միանգամայն որ նոյն տունը՝ ըստ որում «սըրֆ միւլք» է, վագըֆի վերածուի յանուն Գանտիլլի եկեղեցւոյ, եւ այդ գործողութենէ ետքը կատարուի փոխանցումը նուիրատու կնոջ հրամանին։ 4. Օրթաքէօյի Թաղ. Խորհուրդը արտօնութիւն խնդրած էր վաճառելու եկեղեցւոյ սեպհական երկու գետինները եւ արդիւնքը յատկացնելու անհրաժեշտ պարտուց վճարման եւ մէկ քանի ալ նորոգութիւններու կատարման։ Խորհուրդը այդ գետիններու վաճառումը օգտակար տեսնելով, հաստատեց վաճառման պէտքը աճուրդի դրութեամբ։ Բայց փոխարժէքի գործածութեան մասին Թաղ. Խորհրդոյ առաջարկութիւնը նկատողութեան առնելէ առաջ, պէտք զգաց ինչ ինչ տեղեկութիւններ առնելու կատարելի նորոգութեանց, կալուածոց կտակային հանգամանաց եւ այլ պարագայից մասին եւ ըստ այնմ տնօրինել կարեւորը։ 5. Խորհուրդը ուշադրութեան առնելով Կեսարիոյ Մունճուսունի գիւղի եկեղեցւոյ Պոլսոյ կալուածոց յանուն վարձուց խնդիրը պաշտօն յանձնեց փաստաբան Սօլախեան Կարապետ էֆ.ի՝ կատարելու հարկ եղած բանակցութիւնը նոյն կալուածոց վարձակալաց հետ եւ արդիւնքը հաղորդելու Խորհրդոյն։ Խորհուրդը զբաղեցաւ նաեւ հաշուական եւ այլ խնդիրներով։

— Ս. Էջմիածնէն տրուած տեղեկութեանց նայելով, Ս. Հայրապետը հարկադրուեր է վերջին օրերս փոխառութիւն մը ընել, վանքին եւ ճեմարանին առօրեայ ծախքերուն համար։ Ի մօտոյ եթէ կարգադրութիւն մը չըլլայ, կը խորհուի միաբան վարդապետներէ ոմանց ժամանակի մը համար ուրիշ վանքեր ղրկել եւ ճեմարանը փակել։

— Պուլկարիոյ Պատր. Փոխանորդ Տ. Վահան Ծ. Վ. Յովսէփեան կը գրէ Պատրիարքարան թէ Օգոստ. 31ին Ֆիլիպէի վարժարանին համար հոգաբարձութիւն մը կ'ընտրուի եւ Սօֆիա տեղեկագրելով կը վաւերացուի պաշտօնական խնամակալութեան կողմէ. սակայն երկու անդամներու հրաժարումով մնացեալ երեք անդամները՝ վարժուհիները պաշտօնէ կը դադրեցնեն եւ անոնց տեղ իրենց ազգականները կը զետեղեն. ասոր վրայ դպրոցին տնօրէնը կը բողոքէ, ան ալ կը դադրեցնեն եւ վարժուհիները կը վտարուին դպրոցէն։ Ծնողքները այս ապօրինութիւնները տեսնելով իրենց զաւակները կը հանեն վարժարանէն, որով հազիւ 15 երկսեռ աշակերտ մնալով՝ վարժարանը փակուելու վիճակին կը հասնի. Ժողովուրդը յանձնախումբ մը միջոցաւ կը դիմէ Տ. Վահան Ծ. Վ.ի, հոգաբարձութեան հրաժարականը խնդրելով, զոր Պատր. Փոխանորդը կը յաջողի կատարել եւ նոյեմ. 23ին Ֆիլիպէ երթալով բեմէն կը հրաւիրէ եկեղեցւոյ ժողովուրդը որ ջանադիր ըլլայ արժանաւորներու ընտրութեամբ դպրոցին յառաջդիմութիւնը ապահովելու։

— Գահիրէէն Բարթող փաշա 27 օսմ. ոսկի հաւաքելով ի նպաստ Խասգիւղի Գալֆաեան որբանոցին, ղրկեր է Պատրիարքարան։

— Թէֆլիզէ ցաւով կը հաղորդեն մահը բարեսէր եւ առաքինի կնոջ մը, տիկին Մարիամ Ծովեանեանի, որ երկար տարիներէ ի վեր հաստատած էր աժան եւ ձրի ճաշարան, ուր օրական 300 հոգիէ աւելի կը կերակրուէին։ Հանգուցեալ բարեսէր Տիկինը, Հայուհեաց Աղքատախնամ Բարեգործական մարմնոյն անդամներէն ըլլալով, կը յաճախէ եղեր նաեւ նոյն բարեգործական մարմնոյն բացած արհեստանոց-դպրոցը, եւ մինչեւ կէս օր հոն մնալով աշակերտուհեաց գործերը կը քննէ եւ դասատուներուն վրայ կը հսկէ եղեր։

ԳԱԼՖԱԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Որբանոցիս Խնամակալութիւն եւ Մայրը իրենց խորին չնորհակալութիւնը կը յայտնեն այն բարեսէր անձերուն՝ որոնք հաստատութեանս 37րդ ամեակի առթիւ հաճեցան նուէրներ չնորհել։ Ս. Պատրիարք Հայր 1 օսմ. ոսկի, Կարապետ էֆ. Խաչատուրեան 1 անգլ. ոսկի, Բարթող էֆ. Թէլեան 1 օսմ. ոսկի, Արամ էֆ. Թիրաքեան 1 օսմ. ոսկի, Տ. Տիրայր Վ. Մարգարեան եւ իր եղբայրը Հրանդ էֆ. կէս անգլ. ոսկի նուիրած են հանգ. Բէժհաճեան Արմենուհի տիկնոջ յիշատակին համար։ Նոյնպէս Խաչիկ էֆ. Գէորգեան նոյն ծաղկատի տիկնոջ յիշատակին համար 56 դրուշ, բարեսէր օմն կէս օսմ. ոսկի, Աւրիս էֆ. Չէլեճեան 40 դրուշ։

Մայր Գալֆ. Ազգ. Աղջկ. Որբանոցին
ՔՐԻՍՏԻՆԷ ՄՏՐՏՍ. Դ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
Խնամակալ

Յանձնարարեմ իմ հիւանդներուս ու ինֆլիւէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխի եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնթորֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերին։
ՅՈՎՔ. ՍԹԷՔՈՒԼԻՍ

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՊԷՐԼԻՆ, 14 դեկտ.— Երեսփ. Ժողովին մէջ ատենապետ ֆոն Պալլէսթրէմ կոմսը, այսօր Վիլհէլմ կայսեր կողմէ Երեսփ. Ժողովին դիւանը ընդունուելուն վրայ խօսելով, յայտարարեց թէ կայսրը առողջացած է եւ թէ ձայնը յստակ է ու հնչուն։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Նախարարապետ Կրուիչ զօրավարը փոխանորդաբար ստանձնեց ելմտական նախարարի պաշտօնը։ Կ'ըսուի թէ ելմտացոյցը քուէարկուելէ ետքը Պ. Բաչոյէ վերջնականապէս պիտի ստանձնէ ելմտական նախարարութիւնը։

ՊԷՇԹԱ.— Երեսփ. Ժողովին մէջ Թիցա կոմսը, պատասխանելով Պ. Հոտոսքի՝ Աւստրիոյ Ազգային Ժողովին վերջին նիստին մէջ արտասանուած ճառերուն առթիւ, յայտարարեց թէ զինուորական բոլոր բարենորոգումները ուղղակի արդիւնքը կը կազմեն 1867ի պետական պայմանադրութեան։ Յարեց թէ ինչպէս մինչեւ հիմա, ասկէ վերջն ալ պիտի գտնուի մեծամասնութիւն մը եւ Նախարարութիւն մը որ պիտի պահպանէ պետական պայմանադրութիւնը։ Թիցա կոմսը նաեւ յայտարարեց թէ այդ պայմանադրութեան սխալ մէկ մեկնութիւնը լաւագոյն դաչնակիցն է անկախութեան կուսակցութեան տենչանքներուն։ (Բուռն ծափահարութիւններ։)

—Յոսէֆ-Աւկուսթ արքիդուքսին աղջիկը՝ Քոթիլտա արքիդքսուհին այսօր մեռաւ թոքերու բորբոքման հետեւանքով։ Տասնըինը տարեկան էր։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՓԱՐԻԶ, 14 դեկտ. — Իմպէրներու գործին քննիչ յանձնաժողովին հինգշաբթի օրուան նիստին մէջ լսուեցաւ Պ. Բրօ տը Բազքասօն անուն անձ մը։ Ասիկա ներկայացաւ ազգայնական երեսփոխան Պ. Ժորժ Պէրրիի խնդրանօք որ ըսած էր թէ Պրիւնիէր անուն զինուորին համար ներում ձեռք բերելու նպատակով մէկուկէս միլիոն ֆր.ի փոխառութիւն մը եղած է Իմպէրներուն եւ թէ Պ. Բոնսթան աշխատեր է այդ ներումը ձեռք բերելու համար։ Վկային բոլոր ըսածներուն համար հաստատուեցաւ թէ սուտեր են։ Այսօր յանձնաժողովը լսեց Պրիւնիէրը որ բացարձակապէս յայտարարեց թէ Պ. Բոնսթան բնաւ մասնակցութիւն չէ ունեցած իրեն տրուած ներման խնդրոյն մէջ։

ՊԷՇԹԱ.—Թիցա կոմսը յայտարարեց թէ զինուորական բարենորոգումները տակաւին կատարուած իրողութիւն մը ըլլալէ հեռու են։

ՊԷՐԼԻՆ.— Վիլհէլմ կայսրը, այսօր, չատ սիրալիր կերպով ընդունեց Խորհրդարանին դիւանը։ Կայսրը կատարելապէս առողջ էր։

ՄԱՏՐԻՏ.—Կ'ըսուի թէ Պ. Վիլլավէրտէ մօտերս Բարիզի սպանիական դեսպան պիտի կարգուի։

ՀՌՈՄ.— Գանձային նախարար Պ. Լուծաթթի Հռոմ հրաւիրեց Քրէտի Լիոնէի տնօրէնը, որպէս զի անոր հետ բանակցի իտալական հարիւրին հինգ տոկոսաւոր պարտաթուղթերու «քոնվէրսիօն»ին նկատմամբ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Այսօր թէ՛ օսմանեան քոնսոլիտէն թէ անգլիականը եւ թէ ֆրանսական ռա'նդը լաւագոյն վիճակ մը ունին։ Մանաւանդ անգլիական քոնսոլիտէն երկար ժամանակէ ի վեր երէկ եւ այսօր քիչ մը վրայ դրած է հազիւ արժելով 89,6։ Նոյնպէս եւ ֆրանսական ռանդը որ կ'արժէ 98 56։ Օսմանեան քոնսոլիտէն երէկուընէ այսօր նորէն քիչ մը վրայ դրած ըլլալով, այս առտու բացումէն քիչ վերջը կ'արժէ 96 դրուշ 35 փարա եւ երկաթուղին 128 ու կէս։

—Երկաթուղիներուն վրայ երբեմն, ինչպէս գիտէք թերեւս, գերմանական եւ աւստրիական թղթադրոշմներ փակցուած կ'ըլլան։ Այդ թղթադրոշմները փակցուած են ժամանակին երբ երկաթուղիին այդ արժեթղթերը այցելած են Գերմանիա եւ Աւստրիա։ Հիմա ձեր մէջէն եթէ կան անոնցմէ հինէն երկաթուղիի արժեթղթերէն ունեցողներ, թող անգամ մը նային անոնց վրայ թէ՝ յիշուած թղթադրոշմներէն կրողներ կա՛ն անոնց մէջ, որովհետեւ գերմանական թղթադրոշմը կրող արժեթուղթը 33 ֆր. եւ Աւստրիականն ալ 9 աւելի կը գնեն հրապարակին վրայ. Մ. Հ.

ՓԱԿՈՒՄ 1 Դեկտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	96	29
Ամէնէն բարձր գին	»	96	31
Ամէնէն վար գին	»	96	26 1/2
Ռումէլիի Երկաթուղի զօգ.	Ֆր.	128	25
Ամէնէն բարձր գին	»	129	25
Ամէնէն վար գին	»	127	25

ԲԱՑՈՒՄ 2 Դեկտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Փ. Կ.	96	34
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	128	25
Շիրքէթի Խայրիէ		39	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		428	—
Տէլքօզ		259	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	90
Թրամվէյի բաժնեթուղթ		6	35
» ժուիսանս		1	85
» պարտաթուղթ		485	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		505	—
Թրանսվալ		111	—
Քրէտի Ֆոնսիէ էժիբսիէն		287	—
աժիօ		72	50

Անատոլըի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	—
« պարտաթուղթ	«	513	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	30
Բարիզ » »	Ֆր.	22	95
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	65
Վիեննա չէք	ֆիոր.	21	81

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	06
Անգլիական ոսկի	»	109	35
Ծօլ Իմպէրիալ	»	89	32
Քրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	35
Մէճիտիէ	»	—	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	6	64

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 14 Դեկտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	89	06
Միացեալ պարտք բ.գ.	88	—
գ.գ.	88	—
Օսմանեան Պանքա	14	12
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5%	48	50
» Մօնօբօլ	55	—
Պուլկարական 1888	92	—
Եժիբսիէն Իւնիֆիէ	102	25
օմնիում	102	—
Թրանսվալ	4	31
Այտըն երկաթուղի	14	50
Փոխանակագիր	25	00½

ԲԱՐԻԶ, 14 Դեկտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3%		98	50
Միացեալ պարտաթուղթ բաց.	Ղրշ.	89	32
գոց.	»	89	45
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	604	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	132	25
Օսմ. [illegible]	»	469	—
Օսմ. Ռէժի	»	384	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4%	»	490	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1120	—
Իտալական Ռանթ	»	104	25
Սպանիական արտաքին	»	89	15
Թրանսվալ	»	110	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	180
[illegible]	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 14 Դեկտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	6
Ռումէլի երկաթուղի	»	138	75
Օսմ. Ռէժի	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 14 Դեկտեմբեր

Ռուպլի	Ֆր.	—	
Ռումէլի երկաթուղի	»	141	75
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	40
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	255

ՊՐԻՒՍԷԼ, 14 Դեկտեմբեր

Միացեալ պարտք	88	75
Ռումէլի երկաթուղի	130	50

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
ՏՈՔԹ. ՄԱԼԽԱՍԵԱՆ
(ՎԿԱՅԵԱԼ ԲԱՐԻԶԷ)
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Կանանց հիւանդութեանց, մանկաբարձ, վիրաբոյժ

Բերայի դարմանատունը փոխադրած է՝ կրկին Բերա Սագըզ Աղաճ փողոց, թիւ 26, ուր հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէն վերջ ժամը 1—4 (Ը. Ե.)։

Ժամադրութեամբ՝ կէս օրէն առաջ։

Կարօտ հիւանդները կը դարմանէ Բերայի (Սր. Երրորդութեան եկեղեցւոյ) Աղքատախնամի դարմանատունը՝ ամէն հինգշաբթի՝ առաւօտէն մինչեւ կէս օր։

Ծանօթ.— Վիրաբուժական, ուղղամարզական (orthopédique), ծննդաբերական եւ ամէն կերպ արգանդի հիւանդութեանց չատ կարեւոր գործողութիւնները՝ ենթականերու տուներուն մէջ՝ կատարելու ապահովութեամբ եւ մեծ յաջողութեամբ կարենալ կատարելու համար՝ գիտական ամենավերջին մեթոտներու համապատասխանող կատարելագործեալ գործիքներու մանրամասն ամբողջութիւնը հոգացուած է։ 10—24

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐԵՃՐԱՏԵԱՆ ՎՐԱՅԻ ԲԱՐԿԸ
(Միլ Զդուխճեանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամադութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն՝ երաշխաւորելով։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ջեռնները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին։

ՓՈՍԹԱ ՎԷ ԹԵԼԿՐԱՖ ՆԵԶԱՐԵԹԻՆՏԵՆ

ԻԼԱՆ

Պազը խուսուսաթը ճէտուէլ իյզան միւպաշէրէսինտէ լիւզում կէօրինէն ճէման եիրմի պիր պին պէշ եիւզ քիլոկրամ տէօրթ միլիմէթրօ գըթրընտա իւչ պին եէտիեիւզ տօքսան քիլոկրամ տէօրթ միլիմէթրօ մէրպուտ օրթա մօտէլ իզօլաթէօր վէ Ֆապրիքայա լիւզումու օլան 1 ատէտ քէյիր բրէս տէսթկեահը մէվգըը միւնագասայա վազ օլունմուշ [illegible] թալիփ օլանլարըն նիւմունէ վէ չէրայիթնամէսինի կէօրմէք [illegible] Միւպայաաթ [illegible] հաֆթանըն [illegible] կիւնլէրի [illegible] պէհէր [illegible] նէզարէթի [illegible] իլան օլունուր

Ֆի 28 Թշրինի սանի սէնէ 1319

Առաջնակարգ Ընկերութիւն **Հունկարական** Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՓԷՇԹ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԵՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ։

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ չահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ երաշխաւորեալ տոկոսի սակերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի ու մանչ տղայոց դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ գանձելի տարեթոշակներու։

ԿԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ԱՄԵՆՈՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ՝ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՉՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ՔԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ՕՐԴԻՔ Զ. ՊԱՌՆԱՔԵԱՆԻ
Պոլիս Պառնաքեան Խան

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի Ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Նիւտակ ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Դամասկոս, Դօնիա, Լառնագա, Գահիրէ, Մերսին, Միթիլլէ, Ուշագ, Բորդ-Սայիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գոնթ-գուրան) փոխառութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (պոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրանիններ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրօններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կուտայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան $1^1/_2$ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը սատնէ, եւ ասկէ զատ ապրանքներու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ եւ գօնսինեասիոնով եւ ազատ անբողբիթոյով ապրանքներ կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ անմիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Րումէլիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւլն. եւլն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Րումէլիի երկաթուղեաց արժեթուղթերու produkները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան $3^1/_2$% ֆրանսական եւ 3% գերմանական հիմնթերու փոխարէն գումարներ փոխ կուտայ, պարտիկ ընթացիկ հաշուի դրութեամբ. յիշեալ հիմնթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ սուփէին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխատուութիւնն ալ համեմատ կ'աւելնայ։

ՀԱՅԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԽՄՑՆԴԱՆ ՀԱԳԳԸ ԼԵՔՐԷՄ

Խայծղանի այս ջուրը ամէն կերպով գերադանց է նէւթայալ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան չինծու գովասանքներ կը կարդացուին։ Հագգը Լէքրէմ խայծղանը օսմ. ու օտար բժիշկներու գնահատման ը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութեանը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ սատամոքսի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խայծղանի միւս ջուրերը։ Խիստ օգտակար է հազի, ցնցղատապի, կուրծքի հարբուխներու, խնֆլուէնզայի եւ թոքախտի առաջին շրջաններուն։ Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ։ Գինն է հինգ ղրուշ։ 31—80

ԲԷՐՇԸՐՈՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 410

Բէրշըրոն վաճառատունը որ Կ. Պոլսոյ վաղեմի մէկ հաստատութիւնն է, նորէն բացած է ոսկեզօծման, փայլի ու կահ կարասիքի գործարանը ու վաճառատունը։ Վերանորոգած է գործարանին մէջ պատրաստութեանց եղանակը. նաեւ բաւական կարեւոր դրամագլուխ մը ունի։ Ցանձնուելիք գործերը կատարելապէս, կարճ միջոցի մէջ ու խիստ աժան կը կատարէ։ Իր հին համբաւը պահելով ժողովրդեան համակրանքը ու վստահութիւնը պիտի շահի։ Վաճառատան ու գործարանին մէջ շատ կարեւոր նորութիւններ կան։

ՏԱՆ ԵՐԸՆՈՒԹԻՒՆԸ

զաւակներուն աչաց պայծառութիւնով կը կայանայ, երբ անոնց աչքը կը գունաթափ, մաածմունքի և նեղութեան պատճառ կըլլայ։ Եթէ այսպէս տկարացած տղայ մը

SCOTT'S EMULSION

առնէ՝ առողջութիւնը շուտ մը կը վերադառնայ և մտածմունքը կը դադրի։ Վասնզի Ըսգօթի Բաղադրութիւն հիւանդութեանց դէմ կը դնէ, և զօրաւոր մսնալու կ'օգնէ և անոնց աչքերը փայլուն և զուարթ կը պահէ. Փէս

ԸՍԳՕԹԻ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

պահելու է. Ամէկայ մէջ և Ձեր զաւակները փէշէր ու ցորեն ցանկէ և յուսահատութիւններէ կը փրկէ։ Ուշադիր պէտք է ըլլալ որ շիշը վրան այս նշանով վարդագոյն թաթեթի մը մէջ է—եթէ կ'առնէք

ԸՍԳՕԹԻ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

փոխլուիթիւն առած կ'ըլլաք։

Ձկնորսը վրան ունող ասոր աւտողութիւնն ընել պէտք է

Բոլոր դեղագործները և դեղավաճառները կը ծախեն։

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 Ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, տղայ օժիտի դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովադրեալ ամբիծ կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ոչ և է առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին անձնապաշտութեան, մենամարտի, ամէն կարգի ճամբորդելու պարագային, եթէ անոնց իմաց տալու ալ կատարել։ Նմանապէս ոչ և է առնկի յաւելուած չի պահանջեր։ Ապահովագրեալները վերջ ...

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 Ֆր.։

Գանձուած Ապահովագին 1,433,965 Ֆրանք։

Ապահովագրութիւն վաճառատուներու, գործարաններու և ամբարներուն տեսակաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, յղկեալներու մարմնի ավտոմբիլ և ...

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ոսկի. 1897ինը՝ հարիւրին 18 1898ինը՝ հարիւրին 18 և 1899ինը՝ հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուններն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԻԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Կ. Պոլիս Ղալաթիա, Թաշթապիուն խան, Օ. Մ. Պ. նզ...ին դիմացը

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8|20ի Կայս. Իրատէով Թողեալ Հասոյթք

ԻԲ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ—ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1903

ՏՈՒՐՔԵՐ		1903 Հոկտեմբերի հասոյթներ Օսմ. ոսկի		1902 Հոկտեմբերի հասոյթներ Օսմ. ոսկի		Գումար 1903 Հոկտ. 31է Օսմ. ոսկի		Գումար 1902 Հոկտ. 31է Օսմ. ոսկի	
Վեց անուղղակի տուրք	Ծխախոտ (յետամնացներու գանձում) Աղ								
	Դրոշմաթուղթ	105,764	16	417,531	89	223,939	78	236,900	07
	Ոգելից ըմպելիք								
	Ձկնորսան								
	Մետաքս								
Ծխախոտ	Հասոյթք Բէյրին	—	—	—	—	187,500	—	187,500	—
	Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն	—	—	—	—	18,866	03	17,391	30
	Ծխախոտ (մնացորդն) Բէյրի շահուց մասնակցութ.	—	—	—	—	—	—	—	—
Զանազան հասոյթներ	Ցանկեալ Կիպրոսի հասոյթէն փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յատկացուածով, կամ Մաքսատան վրայ փոխանակագրէ գոյացած 130,000 Օսմ. լիրայով	—	—	—	—	—	—	51,298	—
	Արեւ. Ռումէլիի տրկն. հարկէն	12,668	83	342,059	22	12,668	86	342,059	22
	Թէմպէքիի տուրք, Մաքսատունէն փինկլը. վճրլի.	—	—	—	—	—	—	25,000	—
	Սերպիոյ, Պուլկարիոյ, Մոնթէնէկրոյի եւ Յունաստանի բաժին ինկած պարտք	—	—	—	—	—	—	—	—
	Համագումար	118,433	32	759,591	11	442,974	67	860,148	59

ԳՈՒՄԱՐ ԼԻ
Նախորդ ամսուան վերջը
Նախորդ տարեշրջանի վերջը
Ընդհ. համագումար

	Օսմ. ոսկի		Օսմ. ոսկի	
1890 տարւոյ 18/30ի պայմանագրով Նախատեսուած 4% պարտամուրհակներու առ հաշիւ վճարուած գումարներ։	—	—	—	—
Քոնսոլիտէ պարտքին եւ Արեւելեան երկաթուղիներու պարտամուրհակներու տոկոսին. ճմր. եւր. եւ Կ. Պոլիս վճարուած գումարն։	26,048	—	17,857	—
	—	—	123,532	77
կեդր. Վարչութեան ծախք։	30,969	12	31,691	79
Օսմ. Կայս. Պանքան եւ Հանրային Պարտքի կեդր. սնտուկը պահուած գումարները։	385,957	55	684,047	03
	442,974	67	860,148	59

Ի Դիմաց Վարչական Խորհուրդին

Նախագահ
Օ. ՀԱՄՏԻ

Խորհրդական-Պատուիրակ
Շ. ԹԷՍԹԱ

Կ. Պոլիս, 18/1 Դեկտեմբեր 1903

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ շէնքերու, վաճառատուներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու ստորոյի խորտակումին դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջովին վճարուած	10,666,667 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլիս, Ճանիպահչէլին, Ալբրեխտ խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա, և Ղալաթիոյ գործակալութեան, Եաղի Կէօմրիւկ խան, Բարսամին մօտ։

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ Ճանիպաշեանի Ա. ՀԻՒՐՄԻԻԶ 524

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆՑ ՑՈՒՑԱԿ

1903 Նոյեմբեր 5/18էն սկսեալ մինչեւ ցնոր անօրինութիւն

Վոսփորէն կամուրջ

2 — Արնվ. գրչ. օրթ. պէշիք. 22
2 — Պէպէք չէնկ. պէյլ. գուզգ. պէշիկ. 19
1 45 Ենիմ. մէզպ. պէօյ. Թրպ. ենէր. էմիրկ. 40
2 20 ՍԹԷՆ. միրկ. ը. հիսար պէպէք արնվ. Գրչ. Օրթ. Պէշկ. ԳպԹշ.
1 45 Պէյր. բշպ. չպուգ գանլ ան հիսար գանտ վ. նի. չէնկ. պէյլ. գուզղ 44
2 30 Ենմ. մէզր. պյրտ. Թրպ. ենր. սԹէն. միրկ. պշկ. 46
3 10 Միրկ. ը. հիս. պէպէք Արնվ. գրչ. օրԹ պէշիքԹաշ 45
3 — Ա. հիսար գանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. գուզղ. պէշկ. ԳպԹշ. 34
2 20 Ա. Ը. զավագ ենմ. մէզր. պյրտ. Թարպ. պէյր. բաշտպ. չպգլ. գանլ. ա. հիսա գանտ. օրԹ. պէշ. 41
3 50 Ա. հիսար գանտ. վա ի. չէնկ. պէյլ. գուզղ. պէշիքԹաշ 39
3 15 Ենմ. մէզր. պյրտ. Թրպ. ենր. սԹէն. էմիրկ. պէշիկԹաշ 50
4 5 Միրկ. ը. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրԹ. պշկ. գապաԹաշ 40
4 50 Ա. հիսար գանտ. պէպէք արն. չէնկ. պէյլ. օրԹ. պէշկ. ԳպԹշ՝ սիրքէճի 19
4 15 Ը. Ա. Գավագ ենմ. մէզպ. պէօյր. Թրպ. ենր. սԹն. միրկ. ը. հիս. պէպ. արնվ. գրչ. օրԹ. պշկ. 37
5 — Պէյր. բաշպ. չպուբ. գանլ. ա. հիսար գանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. պէշկ. 44
6 — Պէպէք արնվ. գրչ. չէնկ. պէյլ. օրԹ. պշկ. գապաԹաշ սի րքէճի (այս երթեւեկը մինչեւ դեկտեմբեր 10 պիտի շարունակուի) 46
5 45 Ենմ. մզրպ. պյրտ. Թրպ. ենր. միրկ. ը. հիս. պէպ. արնվ. գրչ. օրԹ. պշկ. 38
6 — Պէյրօզ բշպ. ենիր. սԹն. գանլ. միրկ. ը. ա. հիս. գանտ. պէպէք Արնվ. գրչ. չէնկ. պէյլ. օրԹ. Գուզղ. պէշկ. գպԹ. 22
8 5 ը. ա. հիսար գանտ. արն. չէնկ. պէյլ. գուզկ. պշկ. գապա Թաշ 43
7 35 Ենմ. մէզրպ. պէօյր. Թարպ. պէյր գ ենիր. սԹն. միրկ. ը. հիս. պէպ. ա. ն. գրչ. օրԹ. պշկ. 31
8 23 Ը. ա. Գավագ մզպ. պյրտ. Թրպ. պէյր. բշպ. չըպուգ. գանլ. ա. հիսար գանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. գուզկ. պէշկ. 39
9 20 Ենիմ. մէզր. պէօյտ. Թրպ. ենր. սԹն. միրկ. ը. հիսար պէպէք արնաւուտքէօյ գրչ. օրԹ. պէշքԹ. 45
10 15 Պէյրօզ ենիր. գանլ. ա. հիսար. գնտլ. չէնկր. պէյլ. գուզկ. իսկ. 44
10 50 Միրկ. օրԹ. 50
10 50 Վանի. գրչ. պէշիքԹաշ 19
11 15 Պէպէք 22
10 50 Ը. Ա. գավագ ենիմ. մէզպ. պէօյիւքտ. Թարապ. ենիր. միրկ. ը. հիս. պէպէք արնաւ. օրԹ. պէշիկԹաշ 37

Կամուրջէն Վոսփոր

2 30 Պէյիքոզ օրԹ. գրչ. արնվ. պէպէք ը. հիս. միրկ. սԹն. ենր. Թրպ. պէօյր. մէզպ. ենմ. ը. ա. գավագ. 37
3 5 Պէյիր. օրԹ. արնվ. միրկ. 40
3 15 ԳապաԹշ. պէշկ. գուզղ. օրԹ. պէյլ չնկ. գրչ. արնվ. պէպէք գանտ. ա. հիսար ը. հիս. միրկ. գանլ. սԹն. ենր. բշպ. պէյրօզ. 22
3 30 Ի սկ. գուզղ. պէյլ. չէնկ. վանի. գանտ. ա. հիս գալ լ. չպուգլը բշպ. պէյրօզ 44
4 0 Պէշկթ. չնկ. ա. հիսար 16
4 ԳպԹ. պշկ. օրԹ. գրչ. արնվ. պէպէք ը. հիսար միրկ. սԹն. ենիր. Թարպ. պէյր. մէզ ենմ. 38
5 Պէշկ. օրԹ. գրչ. արնվ. պէպէք (այս երթեւեկութիւնը մինչեւ դեկտեմբեր 10 պ տի տեւէ)
5 15 ԳապաԹաշ պէշկ. Գուզղ. պէյլ. չէնկ. վանի. գնտլ. ա. հիս. գանլ. չպուգլը բշպ. պէյր. Թրպ. պէօյր. մէզպ. ենմ. 34
6 Գապթ. պէշկթ. օրԹ. գրչ. արնվ. պէպ. ը. հիս. միրկ. սԹն. ենր. Թրպ. պէօր. մէզպ. ենմ. ը. ա. գավագ 39
6 40 Պէշիկթ. գուզկ. օրԹ. պէյլ. չէնկ. գրչ. արնվ. պէպէք գանտ. ա. հիս. գալ. ը. հիս. 19
7 30 Պէշիկթ. օրԹ. գրչ. արնվ. պէպէք ը. հիս. միրկ. ենր. պէյր գ Թրպ. պէօյիւք. մէզպ. ենմ. 45
8 45 Պշկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանի. գնտլ. ա. հիս. գալ լ. չըպուգլը բշպ. պէյրօզ 44
9 Պէշկթ. օրԹ. գրչ. արնվ. պէպէք ը. հ. ս. միրկ. ...է ը. Թրպ. պէօյր. մէզպ. ը. ա. գավագ 37
9 55 ԳպԹ. պէշկթ. օրԹ. գրչ. արնվ. պէպ. ը. հիսար միրկ. 50
10 30 Պէշկթ. միրկ. սԹն. ենր. Թրպ. պէօյր. մէզպ. ենմ. 49
10 10 Պէշկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանի. 19
10 20 Պէշկթ. գանտ. ա. հիս գանլ. չըպուգլը բ. պ. պէյր. մէզպ. ը. ա. գավագը 40
10 35 Պէշկթ. օրԹ. գրչ. արնվ. պէպէք 22
10 50 ԳապԹ. պէշկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկելր. վանիր. գանտլ. ա. ը. հիսար պէպէք 39
11 25 Պէշքթ. պէյլ. գանտ. ա. հիսար գանլ. չըպուգլը ենր. բշպ. պէյր. 45
11 Պէշկթ. օրԹ. գրչ. արնվ. պէպ. ը. հիս. միրկ. սԹն. ենր. 38
11 25 Միրկ. ենր. Թրպ. պէօյր. մէզպ. ենմ. 46
12 Միրկ. ենր. Թրպ. պէօյր. ենմ. 50
11 45 Պէշկթ. օրԹ. արնվ. պէպէք ը. հիսար միրկ. սԹն. ենր. պէյր. 44
11 50 Պշկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանի. գանտ. ա. հիսար 31
12 10 Պէշկթ. օրԹ. գրչ. արնվ. պէպէք 22
12 20 Իսկ. գուզկ. չէնկ. գանտ. արնվ. 19

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՔՕՄՔԱՆԻ ԼԻՄԻԹԷՏ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընթացք Հըլի և Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Կոմօ	1497	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Րոզարիօ	186
Ալէփօ	3607	Կոնկօ	2906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Կորզօ	895	Հէրօ	775	Մարչէլլօ	3709	Սիքօ	1735
Արիոսգօ	2271	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միլանօ	3557	Սիլվիօ	1133
Պասանօ	1822	Տոմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Պորոտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հորացիօ	3680	Մոնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թորրօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էքօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Կէյրօ	1671	Էլտորատօ	1520	Ինկօ	1086	Օնթարիօ	4036	Թորքուաթօ	487
Կալիփսօ	1837	Էրաթօ	1841	Ջէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Կամէօ	1244	Ֆիտօ	954	[illegible]	2397	Պալէրմօ	1837	Վասկօ	1914
Կազօ	1094	[illegible]	1828	Ջունօ	1760	Փօլօ	810	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1058	Րիալթօ	2229	Վոլթուրնօ	3396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4532	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1863	Զէնօ	1850
Կլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1848	Րոլլօ	1813	Զէրօ	1200
Կոլորատօ	4235	Կուիտօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։
Հօրաշիօ շոգենաւը, նաւապետ Գրօֆթ։

Դիմել առ գործակալս Յ. ՀԻԼՏ ԵՆՐԻՔՕՏ
Թիւ 23—24, Պէյազ Միւլք խան, Ղալաթիա 277

COMP. RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Յուլիս

[illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵՍՍԱԺԷՐԻ ԷՓ ԱՃԷՆՍԻ

Ն. ԲԱԺԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ՕԴԷՍՍԱՅԻ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Դեկտ. 15ին Իմէրէթի, Մարսիլիայէն։
» 21ին Չիխիճի, Սեւ ծովէն։

ՄԵԿՆՈՂՆԵՐ

Դեկտ. 16ին Իմէրէթի, Սամսոն, Տրապիզոն Պ. Պոթի եւ Նովօ. ռոսիա։
» 22ին Պիֆինի, ուղղ. Մարսիլիա։

[illegible]

515 Փ. ՄԱՔՍԱՐԻ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	3500
[illegible]	3000	[illegible]	2090
[illegible]	3700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3700	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3600		

[illegible]

ԷՏՎԱՐ ԼԱՑՈՒՆԵԱՆ

500

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Որք ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	13900	[illegible]	[illegible]
[illegible]	13950	[illegible]	[illegible]
[illegible]	12950	[illegible]	[illegible]
[illegible]	12950	[illegible]	[illegible]
[illegible]	8845	[illegible]	[illegible]
[illegible]	8128	[illegible]	[illegible]
[illegible]	8120	[illegible]	[illegible]
[illegible]	7393	[illegible]	[illegible]
[illegible]	7267	[illegible]	[illegible]

ԺՈԼԻ & ՍԻԿԸՐ
Joly et Seager

[illegible] խան, Թիւ 6, 7, 8 Ղալաթիա 255

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլի Պոլսոյ Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	3000	[illegible]	2500
[illegible]	3000	[illegible]	2400
[illegible]	3000	[illegible]	2250
[illegible]	3000	[illegible]	2250
[illegible]	3000	[illegible]	2000
[illegible]	3000	[illegible]	1550
[illegible]	3000	[illegible]	1500
[illegible]	2500		

Դիմել առ Վ. ՈՒԻԹՈԼ & ԸՆԿ.
Ուինթըլ խան
ԺԷՕՐԺ ՄՈՍ & ԸՆԿ.

124 [illegible]

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ